

izdaja, izvenredni ponedeljek, vsek dan zjutraj. Uredništvo: Antona Gerbeca, Lastnik tiskarna E. Znaša za mesec: L. 60. — Znaša za inozemstvo: L. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov m/m po 40 cent. — Oglasi, zahvale, poslanice in vabila po L. 1. — Oglasi denarnih zavodov m/m po L. 2. — Mail oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L. 2. — Oglasi, naročila in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Franciška Patkega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Cerkev, država in nacionalizem

V Cres je prišel za nekoliko časa neki italijanski o. oče kapucin, da mašuje in propoveduje. Prvo nedeljo je prišlo v cerkev mnogo vernikov, misleč, da bo čestiti oče maševal in govoril v našem materinem jeziku. Doživeli pa so hudo razočaranje. Oče kapucin je maševal latinski in propovedoval je — italijanski. Pa ne le to. Oče kapucin je v svojem govoru hudo užalil naše pobožno ljudstvo, čemur je bila posledica ta, da naslednje nedelje ni hotelo v cerkev. Rekel jim je namreč: Govoril vam bom italijanski, ker je to državni jezik, ki se ga vi morate naučiti! Srbsko-hrvatski jezik spada v prošlost itd.! Pobožni verniki so se zgražali in so zapustili cerkev.

Naslednjo nedeljo je prišlo v cerkev le nekoliko pobožnih starih in par domačih Italijanov, ki sicer skoro nikoli ne prihajajo v cerkev. To pa je očeta kapucina tako razljutilo, da je začel grmeti proti tistim, ki dan na dan hodijo z glasbo po mestu in prireajo »feste e solo feste«. S tem pa je hudo zadel na drugo stran: Takoj po maši so ga nekateri godci napadli in ga — oklofotali. A kaj je storil na to čestiti oče? Vse drugo, nego bi bil storil kdo drugi po takem dogodku. Opravičevati se je začel, da ni mislil njih italijanskega, ampak Slovane. Ali ni mu koristilo. Ni mogel več popraviti svojih besed: Izginit je moral s Cres!

Tako poročajo »Istarski Riječi« od absolutno zanesljive strani.

Vsakdo mora razumeti, da to niso bili le lokalno-creski dogodki, marveč je njihova pomembnost splošna in globoka, da je pač umestno, da na tem mestu govorimo o njih. Posledice takim dogodkom morajo biti neizbežno usodne za pravice našega ljudstva v cerkvi, pa tudi za cerkev in vse cerkveno življenje.

Pred vsem naj bi pomislila cerkvena oblast, ali je prav, ali je umestno, ali je koristno za ugled predstavnikov cerkve, da v kraje s tako kočljivimi političnimi in narodnostnimi razmerami pošiljajo ljudi, ki jim ne manjka najelemenarnejšega takta, kakor je to pokazal oni oče kapucin v Cresu. S svojo brezskrbnostjo je užalil na obeh nasprotnih straneh. Najprej je užalil domače vernike, potem italijanske ljudi, na bo pa — ker se je ustrašil svojih lastnih besed na to poslednjo stran — je vnovič po krivici užalil hrvatske vernike! In če mora tak duhovnik, vsled svoje lastne nerodnosti, po par dneh bežati iz kraja, kjer naj bi služil Bogu in vršil plemenito nalogo pomirjevanja duhov: ali taki dogodki — vprašamo upravičeno — služijo ugledu predstavnikov cerkve in dosledno temu cerkvenemu življenju?

Tu pa je še drugo, istotako usodno vprašanje: kako mora delovati na čustvo in razpoloženje ljudstva, ko vidi, kako se mu kar samovoljno odpravljajo stari privilegiji in pravice, podeljene mu od papžev! Ugotoviti moramo namreč, da se je na otokih, v področju krške škofije, do nedavna vsrila vsa služba božja v našem jeziku! Danes je seveda drugače. Pregnali so naš jezik iz cerkve iz narodnih in političnih razlogov!

Ta razlog je povedal oni oče kapucin z brezobzirno odkritostjo. Govorim vam — je rekel — v italijanskem jeziku, ker je to danes vaš državni jezik! Mi sirote pa smo mislili dosedaj, da je uredba službe božje izključno stvar cerkvenega oblasti. Ta sama da imajo odločati v tej stvari, kakor bo najprimernejše verskim in duševnim potrebam vernikov in najkoristnejše za cerkveno življenje. Oni pater pa nas je poučil, da smo bili v zmoti s tem svojim mnenjem.

Tudi slovanskim vernikom — ki ne znajo italijanski — se mora govoriti v cerkvi v italijanskem jeziku zato, ker je to državni jezik! Ali se ne postavljajo cerkev s tem v službo — politike? Ali se ne podrežajo s tem cerkvi nekemu pretveznemu državnemu interesu, ali konkretnije in resničnejše rečeno: pohlepu prenapetega nacionalizma po raznarodovanju slovanskega, Bogu in cerkvi vdanega ljudstva tudi potom cerkve?

Na nevarno pot bi se podali tisti činitelji, ki jim je poverjena v varstvo korist cerkve, če bi dopuščali ali celo hoteli tako podrejenost. Nekaj takega jim je povedal ravno te dni don Sturzo, ki je gotovo dober duhovnik, vnet za korist in moč katoliške cerkve, in gotovo boljši katoličan, nego so vsi tisti, ki hočejo tudi cerkev izrabljati in zlorabljati za raznarodovanje našega ljudstva! Zato naj se nam — kakor se večkrat dogaja v današnjih dneh — ne prihaja z očitanjem, da brez vsake potrebe delamo sitnosti cerkvenim oblastvom s tem, da mi zanašamo politiko v cerkev. Vsa taka očitanja ne morejo spremeniti naše zavesti, da le branimo pravice našega ljudstva in da le služimo resnični korist cerkve, če govorimo, ko je odkrita beseda potrebna v zaščito označenih dveh interesov!

Pri vsem tem pa je neizpodbito dejstvo, da tudi državnemu interesu ne služijo poizkusi za raznarodovanje našega ljudstva. Kajti taki poizkusi le kvarijo razpoloženja in zapirajo poti do tistega razmerja med državo in drugorodnimi državljani, ki bi služilo koristi države in na koncu konca tudi cerkvi, v kolikor bi ta

poslednja hotela svojo korist hotetviti z državnim interesom!

Katoliški cerkvi je določil nje Ustanovitelj značaj vesoljnosti. Velel je apostolom: »Pojdite in učite vse narode!« In če bi danes prišel med nas, bi gotovo še dostavil brez oziroma na kak slučajni državni jezik! Raznarodovanje potom cerkve je torej pogubno za to poslednjo in poleg tega ne služi državnemu interesu. Temu poslednjemu ne, ker — kakor smo že naglašali — le razburja duhove, ki naj bi se raznarodili, in jih le odvaža od države in jih ne zbližuje, ne da bi dajalo kakega jamstva, da se cilj raznarodovanja more res doseči.

Italijanski general Domenico Guerini je te dni napisal zlato resnico, da je v hudi zmoti tisti, ki misli, da se more etnični značaj kakega ljudstva — kar spremeniti, kakor se n. pr. menja par čevljev. Kdor tako misli, enostavno — tako pravi Guerini — ni resen. V najvišjem interesu države je, da se vsi njeni državljani brez razlike čutijo varne v nje mejah z vsemi svojimi interesi! V zahtevi: spoštujte našo narodnost in naš jezik — je glas duše ljudstva! In tega glasu da ne bi hoteli poslušati ravno predstavniki cerkve? Ne!

Posvetovanja za rešitev jugosl. krize se nadaljujejo

Berlinski poslanik prispel v Beograd. — Izvenparlamentarna vlada izključena

BEograd, 14. (Izv.) Danes se je posvetoval kralj Aleksander z ministrom dr. Srsčićem, potem s predsednikom zbornice Jovanovićem in z ministrskim predsednikom Pašićem. Mandata za sestavo vlade ni dobil nihče. V ostalem je položaj neizpremenjen in ni mogoče reči, kdaj in kako se reši kriza.

Jugoslovanski poslanik v Berlinu, Baluđžić, je danes prispel v Beograd, da poroča vladi o položaju v Nemčiji, posebno pa o odškodninskem vprašanju. Vlada odločno zanika, da bi imel Baluđžićev prihod kak drug namen. Vse vesti o kakšni izvenparlamentarni vladi, ki bi jo sestavil Baluđžić, so neresnične.

Namen Beneševnega potovanja v Jugoslavijo in Italijo

LJUBLJANA, 14. (Izv.) Čehoslovski minister za zunanje zadeve dr. Beneš je izjavil ob svojem prihodu v Ljubljano večer popoldne sotrudniku beograjske »Politike«, da je bil njegov sestanek z dr. Jovanovićem potreben, ker se je v zadnjem času dogodilo mnogo stvari, o katerih se zastopniki Male entente še

Nenadni Mussolinijev povrtek

Polemike med fašisti - Farinacci brani De Stefani

RIM, 14. Z vlakom ob 15. uri je prispel ministrski predsednik Mussolini iz Formie, do koder se je pripeljal s Sicilije na oklopni »Dante Alighieri«. Na postaji so ga pričakovali ministri De Stefani, Ciano, Federzoni, Di Giorgio, Oviglio, Gentile ter več državnih podtajnikov. Mussolini se je na Siciliji zelo okrepil; le južno solnce ga je nekoliko ožgalo.

V vladnih krogih izjavljajo, da je Mussolini nenadoma prekinil svoje potovanje po Siciliji, ker se hoče udeležiti mednarodne konference za izseljevanje, ki se odpravi jutri v Rimu. Bolj verjeten je glas, da se je Mussolini predčasno povrnil s Sicilije radi nepričakovane izida volitev na Francoskem. Izid volitev bo gotovo vplival na razvoj zunanje politike Francije same in pa tudi drugih držav. Radi tega je potrebno, da je Mussolini, zunanji minister, na svojem mestu.

Najbolj verjetno pa je, da se je Mussolini nenadoma odločil za povrtek radi prepričevanj med fašistovskimi voditelji. V fašistovskem taboru se nadaljujejo polemike o »revizionizmu«. Nekateri fašisti zahtevajo, da se mora stranka primerno sedanjim razmeram reorganizirati; temu do sledno mora priti tudi v vladi do izprememb, ki bodo odgovarjale novemu političnemu in gospodarskemu položaju. Prti takozvanemu revizionizmu je odločno nastopil znani ultrafašist on. Farinacci, ki piše v svojem glasilu »Cremona Nuova« med drugim:

»Po revoluciji je vsakdo zahteval svoje pravice, vsakdo je hotel biti najmanj minister. Jaz pa sem rajše ostal na deželi (Farinacci biva v Cremoni, prip. ur.) z onimi fašisti, na katere sta lahko računala Italija in fašizem v slučaju potrebe. Moje ime ne najdet drugod, kakor v tem listu, ne na trgovskih listinah in tudi ne v nobenem upravnem svetu.« Dalje polemizira Farinacci s fašistom Massimo Rocca o revizionizmu. Nekoliko nižje piše: »Treba je, da se pravi fašizem, ne samo onj v glavnem mestu, loti vprašanja bodočnosti in da pusti vsakemu svoje mišljenje in lasten program. Samo nekaj moramo se ugovoriti: Pozorišče, ki nam ga nudi Rim med odnositeljno vodje (Mussolinija) je žalostno.

V zadnjem času so pričeli nekateri fašistovski listi, med njimi posebno »Nuovo Paese«, ostro napadati finančnega ministra De Stefanija, čes, da njegova finančna politika ni dosegla uspehov, ki bi odgovarjali velikim novim davkom. Za De Stefanija se je odločno zavzel zopet Farinacci v svojem listu »Cremona Nuova«, kjer dokazuje,

dostopni da ne bi bil nauka, ki ga daje Guerini vsemu svojemu narodu: »Če se drugorodni državljani zadovoljuje s tem, da morejo ohraniti svoj jezik, svojo kulturo, svoj narodni značaj, je to dopustljivo in ni nikakoli zlo!« Pravice, ki naj bi jih, po sodbi italijanskega generala, država priznala drugorodcem, te pravice naj bi se kratile našemu ljudstvu ravno v cerkvi?!

Že sama misel na to je gorostasna tembolj, ker moč katoliške cerkve in nje mogoča pozicija v vsem človeštvu izhajata iz nje značaja vesoljnosti. A ta značaj si more ohraniti le, če je svobodna in neodvisna od držav, a posebej še od vplivov kakega šovinističnega nacionalizma. Nacionalizem ima svojo opravičilo le dotlej, dokler je na braniku koristi in napadalen in hoče presegati po lasti drugih, je poguben. Tak nacionalizem mora v prvi vrsti cerkev odklanjati že po svojem bistvu in po svoji veliki in vzvišeni nalogi, pa naj se že tak nacionalistični pohlep pojavlja v katerikoli deželi. Pač pa mora cerkev spoštovati in štiti tiste pravice in koristi vsakega naroda, ki jih brani plemenit nacionalizem! To pa posebno in pred vsem v svojem lastnem področju — v cerkvi!

Zmaga demokratske stranke na Japonskem

TOKIO, 14. Zadnji podatki o izidu državno-zborskih volitev izkazujejo, da so vladni kandidati dosegli komaj 1/3 vseh mandator. Kandidati opozicije brez neodvisnih so si priborili 282 mandator. Iz desetih okrožij niso še znani podatki.

Sedanja vlada bo morala podati ostavko; novo vlado bo bržkone sestavil viskont Kato, ki se pa bo moral sporazumeti z opozicijo.

Nemčija za nemške manjšine na Poljskem

VARSAVA, 14. Nemško poslanstvo v Varšavi je izročilo Poljski notu proti preganjanju Nemcev v poljski Gornji Šleziji. V notu se sicer priznava, da si šlezki vojvoda prizadeva, da bi prišlo do mirnega sožitja med Poljaki in Nemci v Gornji Šleziji, pri tem pa se izraža strah, da se podrejena oblastva ne držijo njegovih navodil. Končno opozarja nota poljsko vlado na težke posledice, ki bi znale nastati, ako ne bo prenehalo to stanje stvari. Poljski zunanji minister je v svojem odgovoru ugotovil, da ne omenja nemška nota nobenega konkretnega čina, ki bi mogel služiti za podlago morebitni upravni preiskavi, in da se o ukrepih gornješlezkih oblastev ne more razpravljati diplomatskim putem. Zunanji minister je izrazil tudi svoje vznemirjenje radi zadržanja nemške vlade ter v očigled dejstvu, da ni bila povzročena na imetju niti na osebah poljskih državljanov nemške narodnosti nobena škoda, izjavil, da ne uvideva poljska vlada nikakega vzroka za kakšno spremembo v skrajno korektnem in zakonitem postopanju gornješlezkih oblastev.

Preliminarni pogovori za mednarodno konferenco za izseljevanje in priseljevanje v Rimu

PARIZ, 14. Z ozirom na skorajšnjo odprtje mednarodne konference za izseljevanje in priseljevanje, ki se bo začela v Rimu 15. maja, je francoska vlada povabila v Pariz zastopnike držav, ki pridejo v prvi vrsti v poštev za priseljevanje, da bi se izmenjale misli o vprašanjih, ki so na dnevnem redu rimske konference. Tako so se včeraj sestali na zunanjem ministrstvu zastopniki Francije, Anglije, angleških dominijonov, Avstralije, Belgije, poslanik Brazilije in odpravnik poslov argentinske republike. Vsi delegati so se soglasno izrekli za načelo spoštovanja suverenosti posameznih držav z ozirom na priseljevanje in za spoštovanje individualne svobode.

Minister Beneš odpotoval v Rim

PRAGA, 14. Minister za zunanje stvari Beneš je odpotoval proti Rimu, kjer bo imel dolg pogovor z ministrskim predsednikom Mussolinijem. Iz poluradnega vira se izjavlja, da so politično italijansko-čehoslovski odnosi do ločeni po prizadevanjih obeh držav za določitev smernic za sodelovanje tam, kjer se križajo interesi čehoslovške s italijanskimi, in za vzdržanje pravnega stanja v srednji Evropi, kakor so ga ustvarile mednarodne pogodbe. Na italijansko-čehoslovških pogovorih se bo razpravljalo o vprašanju zavarovalnih zavodov in o čehoslovških dolgovih za material, ki ga je Italija dobavljala čehoslovskim legijam tekom vojne. Določeni bo tudi datum za sestanek izvedencev obeh držav za sklenitev italijansko-čehoslovškega dogovora o železniških tarifih. Končno bo Beneš pripravil vse potrebno za uraden obisk predsednika čehoslovške republike, Masaryka, v Rimu, ki se bo najbrže izvršil oktobra meseca. Iz Rima bo Beneš odpotoval na Sicilijo, kjer se bo sestal z Masarykom.

Rihard Strauss — častni meščan Dunaja

DUNAJ, 14. Ob priliki 60. rojstnega dne skladatelja Riharda Straussa, mu je dunajski mestni svet podelil častno meščanstvo.

Potres v Avstriji

DUNAJ, 14. Seizmografi na dunajskem observatoriju so zaznamovali potres v daljavi 300 km; tudi v Inostomtu in drugih mestih so seizmografi zaznamovali ta potres, katerega ognjišče je bilo baže v gorski pokrajini Zillerthala.

Čudna pota nemške politike

Svoj čas smo občudovali Nemce in videli v njih vzor človeške sile. Nemška disciplina, njih vsestranski organizatorični dar, natančnost, ki je mejila včasih na dlakocepstvo, vse to je napravilo na nas, ki smo ječali pod njihovo peto, takšen vtisek, da so se nam zdeli silno močnejši in nepremagljivi. Organizatorična sila Nemcev se je pokazala zlasti v vojni, kar dokazujejo neštete zmage na bojnih poljih. In vendar niso pomagale vse te prednosti nemškega naroda. Končno je prišel poraz, ki je bil zapisan že s prvim dnevom vojne.

Večkrat smo že pred vojno čuli stavek, da manjka Nemcem kultura srca. S tem se je hotelo reči, da vidijo le sebe in svojo veličino, prezirajo in omalovažujejo pa druge narode, posebno pa one, ki so živeli pod njihovo oblastjo. Pruski haka-tizem na Poljskem in politika avstrijskih Nemcev proti narodnostim so se navedli kot glavni dokaz nemške prenapetosti, pretirane samozvesti in bahavega samopovečevanja. Ta nemška prevzetnost, ki je imela svoj izvor v višjih nemških krogih, katere pa se je nalezla sčasoma vsa nemška javnost, je zaslepljala Nemcem oči, da niso videli smešnosti ne nevarnosti svojega početja.

Že med vojno so Nemci javno izpove-

Posvetovanja za rešitev jugosl. krize se nadaljujejo

Berlinski poslanik prispel v Beograd. — Izvenparlamentarna vlada izključena

BEograd, 14. (Izv.) Danes se je posvetoval kralj Aleksander z ministrom dr. Srsčićem, potem s predsednikom zbornice Jovanovićem in z ministrskim predsednikom Pašićem. Mandata za sestavo vlade ni dobil nihče. V ostalem je položaj neizpremenjen in ni mogoče reči, kdaj in kako se reši kriza.

Jugoslovanski poslanik v Berlinu, Baluđžić, je danes prispel v Beograd, da poroča vladi o položaju v Nemčiji, posebno pa o odškodninskem vprašanju. Vlada odločno zanika, da bi imel Baluđžićev prihod kak drug namen. Vse vesti o kakšni izvenparlamentarni vladi, ki bi jo sestavil Baluđžić, so neresnične.

Namen Beneševnega potovanja v Jugoslavijo in Italijo

LJUBLJANA, 14. (Izv.) Čehoslovski minister za zunanje zadeve dr. Beneš je izjavil ob svojem prihodu v Ljubljano večer popoldne sotrudniku beograjske »Politike«, da je bil njegov sestanek z dr. Jovanovićem potreben, ker se je v zadnjem času dogodilo mnogo stvari, o katerih se zastopniki Male entente še

Nenadni Mussolinijev povrtek

Polemike med fašisti - Farinacci brani De Stefani

RIM, 14. Z vlakom ob 15. uri je prispel ministrski predsednik Mussolini iz Formie, do koder se je pripeljal s Sicilije na oklopni »Dante Alighieri«. Na postaji so ga pričakovali ministri De Stefani, Ciano, Federzoni, Di Giorgio, Oviglio, Gentile ter več državnih podtajnikov. Mussolini se je na Siciliji zelo okrepil; le južno solnce ga je nekoliko ožgalo.

V vladnih krogih izjavljajo, da je Mussolini nenadoma prekinil svoje potovanje po Siciliji, ker se hoče udeležiti mednarodne konference za izseljevanje, ki se odpravi jutri v Rimu. Bolj verjeten je glas, da se je Mussolini predčasno povrnil s Sicilije radi nepričakovane izida volitev na Francoskem. Izid volitev bo gotovo vplival na razvoj zunanje politike Francije same in pa tudi drugih držav. Radi tega je potrebno, da je Mussolini, zunanji minister, na svojem mestu.

Najbolj verjetno pa je, da se je Mussolini nenadoma odločil za povrtek radi prepričevanj med fašistovskimi voditelji. V fašistovskem taboru se nadaljujejo polemike o »revizionizmu«. Nekateri fašisti zahtevajo, da se mora stranka primerno sedanjim razmeram reorganizirati; temu do sledno mora priti tudi v vladi do izprememb, ki bodo odgovarjale novemu političnemu in gospodarskemu položaju. Prti takozvanemu revizionizmu je odločno nastopil znani ultrafašist on. Farinacci, ki piše v svojem glasilu »Cremona Nuova« med drugim:

»Po revoluciji je vsakdo zahteval svoje pravice, vsakdo je hotel biti najmanj minister. Jaz pa sem rajše ostal na deželi (Farinacci biva v Cremoni, prip. ur.) z onimi fašisti, na katere sta lahko računala Italija in fašizem v slučaju potrebe. Moje ime ne najdet drugod, kakor v tem listu, ne na trgovskih listinah in tudi ne v nobenem upravnem svetu.« Dalje polemizira Farinacci s fašistom Massimo Rocca o revizionizmu. Nekoliko nižje piše: »Treba je, da se pravi fašizem, ne samo onj v glavnem mestu, loti vprašanja bodočnosti in da pusti vsakemu svoje mišljenje in lasten program. Samo nekaj moramo se ugovoriti: Pozorišče, ki nam ga nudi Rim med odnositeljno vodje (Mussolinija) je žalostno.

V zadnjem času so pričeli nekateri fašistovski listi, med njimi posebno »Nuovo Paese«, ostro napadati finančnega ministra De Stefanija, čes, da njegova finančna politika ni dosegla uspehov, ki bi odgovarjali velikim novim davkom. Za De Stefanija se je odločno zavzel zopet Farinacci v svojem listu »Cremona Nuova«, kjer dokazuje,

dovali, kako bodo izkoreninili svoje narodne manjšine po zmagi. Kar se je o tem pisalo in razpravljalo, presega vse meje najhujšega nacionalističnega šovinizma. In reči se more, da je prava sreča za ves svet, da je bila Nemčija Nietzschevega duha tako temeljito poražena na bojnem polju in se morala popolnoma podvreči diktatu zmagovalcev. Sicer ne vemo, kako bi se bilo godilo premagancem pod Nemci, kateri bi se bolj ponoreli v svojem že itak prenapetem samooboževanju.

Ukazujoči ton nemške predvojne in po-vojne politike se je po vojni izpremenil v tožeči ton. Na vse kriplje so si Nemci prizadevali dokazati svetu svojo miroljubnost, svojo revščino in delali so se naravnost izizivajoče naivni, ko so začeli zmagovalci naštevati njih grehe in terjati povračilo škode.

Vsa vojnoodškodninska politika Nemcev je bila do sedaj izizivalna zlasti za Francoze. Na vse načine so Nemci zavlačevali to vprašanje, očitno pričakujoč, da se utegne sreča izpreobrniti in bo morda torej povračilo škode odpadlo. Posebno so skušali izrabiti stališče Anglije sebi v prilog na način, ki je prisilil končno Francoze, da so šli v Porurje.

Tudi polom nemške marke je bil končno vendarle poskus odvrniti upravičene zahteve vojnih oškodovancev zmagovalnih držav. Gotovo je, da se nahajajo nemške papirnate marke v velikanskih množinah zunaj Nemčije, ki je torej prevela v zameno za ničredni papir milijarde zlatih valut. Polom nemške marke je torej nemške finančne sile okrepil in obogatil nešeto bank, kapitalistov in zasebnikov. Ko je bila igra z valutno že v glavnem dokončana in je začela groziti anarhija doma, so vpeljali rentno marko in sedaj gre zopet redno naprej z denarnim gospodarstvom. Škoda pa trpe nešteti izomenci, ki so bili prevarjeni od nemške marke na način, kakršnega ne pozna zgodovina.

Omenili smo v začetku teh vrstic, kako so Nemci podlegli kljub svoji vojni pripravljenosti in svoji sijajni organizaciji. Njihov poraz je bil posledica njih duševnosti nadutega samooboževanja. V tej prevzetnosti so delali njih voditelji take diplomatije in politične napake, da so si naprtli skoraj ves svet proti sebi. V sled svoje nadutosti in brezzrčnosti se jim ni zdelo vredno poglobiti se v položaj drugorodcev in študirati duševnost tujih narodov.

In zdaj se, da se tudi povojni Nemci ne razlikujejo od predvojnih. V prvem času po končani vojni so se potuhnili in javkali ter se sklicevali na Wilsonove točke. Ta doba javkanja je trajala skoraj do zadnjih časov. S tem javkanjem so znali znižati francoske zahteve in zavlačevati izvršitev reparacij. V zadnjem času pa so začeli nemški nacionalci dvigati zopet glavo. Po vsej Nemčiji je završlo in zopet smo čuli bojovite glasove, rožljanje z orožjem (ki pa je, hvala Bogu, zelo zelo skrhano). Vročekrvni govorniki so lovili glasove s skrajno demagoškimi protifrancoskimi gesli, z bojevitimi pozivi na oborožen odpor proti vsemu in vsem. In nalovili so jih mnogo. O tem nam priča izid zadnjih volitev v državni zbor.

Res je sicer, da so takoj po volitvah izvoljeni nemški nacionalci z raznimi izjavami, pisanimi in govornimi, takoj ublazili prejšnja bojovita gesla. Toda že dejstvo, da se množice pustijo uloviti z takšnimi nevarnimi bojnimi gesli, priča da se duševnost nemškega naroda nikakor ne more prilagoditi sedanosti.

Javna tajna je torej dejstvo, da goje Nemci revanšne misli in da le s težavo prikrivajo te svoje za svetovni mir tako nevarne težnje. Zanimiva je okoliščina, da bodo nacionalci, ki so bili izvoljeni s tako bojevitimi gesli in vsled svojih ekstremnih programnih točk, da bodo torej ravno ti francozožrci člani bodoče nemške vlade, ki se bo pogajala z zavezniki o reparacijah in ki bo morala sprejeti osnovne poteze načrta izvedencev, katerega so zavezniki že sprejeli.

Se en dogodek zadnjih dni je značilen za sedanjo Nemčijo. Policija je vdrla v prostore trgovske delegacije sovjetske Rusije v Berlinu. Vsled tega je nastala nepotest med Nemčijo in Rusijo. Dosedaj sta bili obe državi v prijateljskih odnosih. Rusija je bila takorekto važen adut v rokah Nemčije tudi pri reševanju sporov s Francozi in ostalimi zavezniki. Bilo je to nekako zadnje sredstvo, večno strašilo zapadnim velevladim, če bi hotele preveč napažati strune. Ni nobenega dvoma, da je Nemčija ravno vsled prijateljskih odnosov z veliko sovjetsko državo še vedno nekaj veljala kot politični čimbelj Evrope. Toda v svoji osabnosti se niso Nemci ozirali na svojo vzhodno sosedo, ampak postopali skrajno brezobzirno. Gotovo je, da si bo Rusija zapomnila ta čin nevljudnosti in reklji bi surovosti. Z nerodnim in sovražnim činom je Nemčija zaigrala simpatije ruskega naroda. Zado-stuje, če beremo, kako ostro pišejo ruski časopisi o vsej stvari. Včasih se človeku zdi, kakor da se hoče Nemčija zagristi v svojo trmasto in kujasto vlogo politične osamljenosti.

Rusi očitajo Nemcem, da so se hoteli Nemci prikupiti Francozom, obenem pa kompromitirati Rusijo pred Angleži baš sedaj, ko se vrše važna angleško-ruska pogajanja v Londonu. Nemški kapitalisti da bi hoteli na vsak način ohraniti monopol na izkoriščanje ruskih naravnih zalokladov in zalagateljv ruskih potreb za-

padna industrije. Koliko je resnice na tem, se ne da točno dognati, gotovo pa je pomembno, da je te očitke izrekel visok državnik sovjetske Rusije, torej javna osebnost prizadete države. Kako se bodo Nemci izrekli iz te stvari, ni važno, važno pa je to, da so škodovali nemški stvari in da se bo rusko prijateljstvo za »tlačene« Nemce zelo zelo ohladilo.

Udarec z levjo šapo

Dobro je še vsakemur v spominu, kako se je Nemška Avstrija takoj po zlomu osrednjih oblasti znašla obkoljena od nasledstvenih držav, ki so zaprle vsak dohod živila na Dunaj, ker so imele obilo posla same s seboj. Tedaj so šele avstrijski Nemci mogli spoznati, kako je Dunaj živel na račun po Nemcih tlačanih narodov. Toda svet se je kmalu usmilil stradalajočih in nastala je akcija za pomoč. Tako so bili avstrijski Nemci rešeni lakote, toda ta pomoč je bila pomoč v silah in nihče ni mogel zahtevati, da bi ta pomoč trajala v nezimernost, prvič ker je milosrdina poniževalna in drugič, ker se tudi vsak darovatelj naveliča dajati.

Po prvi veliki krizi si je Avstrija pomagala z malimi krediti, ki jih je doveljal zunanji svet mali državi. Ti majhni krediti pa so bili zelo podobni milosrdini, zakaj avstrijsko gospodarstvo je bilo v razsulu in nihče ni več pričakoval rešitve. Celo se je že razpravljalo, ali ne kaže porazdeliti avstrijske dežele med ostale nasledstvene države, ki so takoj spočetka pokazale več življenske sile od nemške sosedice.

Propadajoče gospodarsko življenje nemške države je bila obenem slaba vest zmagovalcev. Treba je bilo prikskčiti na pomoč tej mali okrnjeni državi, katere ljudstvo je bilo vajeno živeti v ugodnem prostanstvu obširne monarhije.

Posebno so se potovali Francozi za rešitev Nemške Avstrije. Francozi so imeli sploh že od nekdaj naklonjenost do Avstrije in poskušali so svoj čas celo rešiti monarhijo, kar jim seveda ni uspelo, ker so bili zraven še drugi interesanci, ki so se upirali vsaki taki nameri.

Ko je kancelar Seipel prevzel vodstvo države, je bila Avstrija gospodarsko na tleh. Avstrijska krona je stalno padala in povzročala strahovite ekonomske pretrse, ki so zadele široke sloje ljudstva. Ko je priklopila sila do vrhuha, je prišla pomoč. Avstrija je dobila mednarodno posojilo, avstrijska krona se je ustalila, gospodarsko življenje je prišlo zopet v red in moglo se je že govoriti o blagostanju dežele.

Razne davčne, upravne in druge reforme so zvišali dohodek in znižali izdatke. Nemška Avstrija je zaslovela kmalu kot šolski primer za obnovitveno delo, ki se je imelo ponoviti pri Ogrski in drugod.

Hkratu pa se je prijetna idilčna slika od inozemstva negovane Avstrije izpremenila. Neprestano prihajajo glasovi o polomih bank in velikih industrijskih podjetjih, samomori večeršnjih milijonarjev in današnjih beračev so na dnevnem redu, skratka nastal je finančni polom, da mu ga ni para v nobeni deželi po vojni.

Kako je moglo priti do tega? Vkljub vsemu zavijanju, prikrivanju in izgovorom je vendarle resnica ta, da je ravno izpremenljiva usoda francoskega franka vzrok sedanjih nesreči Avstrije. Posledice zadnjih spekulacij so se sedaj pokazale, toda pride še hujše.

Ofenziva proti francoskemu franku je izšla iz nemških krogov, t. j. zdaj dokazano. Največja denarna središča Nemčije so započela akcijo proti franku. S to akcijo so nameravali Nemci zadati Franciji takšen udarec, da bi bila prisiljena znižati svoje zahteve. Namerovali so zadeti njeno gospodarsko salidnost in tako zrušiti francosko silo. Istočasno so pa trdno pričakovali, da jim bodo spekulacije s francoskim frankom prinesle ogromne dobičke, tako so torej mislili združiti »koristno in potrebno« v eni potezi. Pač ne more biti dvoma, da je bila ta ofenziva široko zasnovana in da so od tega pričakovali silno mnogo, ker vsa stvar je bila aranzirana na široki podlagi. Te igre se je udeležil v veliki meri tudi Dunaj. In tako so bili vrženi na denarni trg milijoni in milijoni francoskih frankov, katerih vrednost je začela padati tako hudo, da so bili Francozi resno vznemirjeni. Že so vsajali zloščeti prekroki, ki so napovedovali franku usodo nemške marke.

Toda slabi računariji so se tudi to pot ušli. Poincaré sam je vzel v roke obrambo francoskega franka. Francija je dobila za prvo silo znatna posojila v Ameriki in na Angliškem, sprejela nove davčne predloge, ki so na mah ustavili padec franka. Toda sanacija franka je bila tako krepko uvedena, da je začel frank zopet rasti in sicer tako nepričakovano in naglo, da je bilo celo Francozom tega preveč. Ne pa Poincaréju seveda. Zakaj čim višje se je povzpnil frank, tem večje izgube je moral prizadati sovražnikom, ki so spekulirali na račun francoskega bogastva.

In prišel je strašen poraz za začetnike tega boja. Nemški finančniki so čez noč izgubili velikanske vsote. Že takrat smo brali poročila o polomih bank, o samomorih bankirjev in zdelo se je, da se bo zgodilo še kaj hujšega. Toda Nemčija je mogla vzdržati udarec, zakaj nabrala si je bila vse polno tujih deviz s prodajanjem ničvredne in cene papirnatke marke. Vkljub temu pa je bil to udarec, ki je zalegel. Tudi so si Nemci medsebojno pomagali, da skupno zavrnejo posledice francoskega udara. Toda kdo naj pomaga Dunaju? In sedaj, ko je preteklo že več tednov po tistem usodnem dvigu francoskega franka, poka na vseh koncih in krajih.

Stare solidne banke so ustavile svoja plačila, Industrija je zadeta v mozev. In

dustrija in finančniki, so prikljeni prodajati vrednostne papirje za vsako ceno, samo da zadostijo svojim obveznostim. To mora imeti za posledico, da postanejo velika industrijska podjetja insolventna in pasivna, čemur mora slediti zaprejte. Poleg tega je zmanjšan ves kredit. Inozemci dvigajo svoje zaloge, vera v solidnost nemškega gospodarstva izginja.

Tako je torej Poincaré s svojo levjo šapo zmečkal one, ki so se drznili dvigniti svojo roko proti njemu in Franciji. Najlepše pri vsem tem pa je to, da so Francozi po pravici jezni na Avstrije, ker so se udeležili tega napada proti francoskemu franku. In vendar so bili Francozi

oni, ki so se največ potovali za sanacijo Avstrije in ji posodili denar skupaj z ostalimi zavezniki.

Dunajski polom je svaril vsled. Ob enem pa tudi dokazuje moč francoske države, ki se mora še vedno boriti proti Nemcem dasiravno v drugačni obliki. Nemci se bodo tudi v bodoče še večkrat prepričali, da so Francozi trda kost.

Poincaréjeva stranka je sicer plačala drago frankovo ofenzivo. Davki, draginja in negotovost so pač premaknili volilne mase. Če je pa Poincaré padel, je padel častno in Nemci imajo najmanj vzroka za kakšno pretirano veselje.

DNEVNE VESTI

Popravite onebovpljoto krivico!

V Komnu učitelj je gospod nadučitelj Jožef Strekelj. Gospod Strekelj je že 37. leto učitelj, bil je 21 let član okrajnega šolskega sveta, je izborni kmetski svetnik in izvrsten učitelj, mož poklica, ki si je pridobil poleg drugega tudi velike zaslugе za svojo vas in okolico, ker je učil kmete pravilne vinoreje in sadjarstva. Uspehi njegovega učiteljskega delovanja so torej vidni in gre mu po vsej zaslugi priznanje, da je mož živel in delal, kar mu je veleval sian in še več. Tudi o značaju tega zaslužnega moža ne more biti dvoma. V vojnem času so ga vtaknili v vojaško suknjo v kljub njegovi starosti in njegovi poziciji zaradi njegovega značajnega zadržanja napram avstrijskim vojaškim oblastvom, ki se, kakor znano, niso ozirala nikoli na potrebe domačega prebivalstva. Ta njegova moštost bi ga bila spravila kmalu pred vojno sodišče; le s težavo je prišlo do manjše kazni, ki je bila vojaška služba. Gotovo je torej, da mu nihče ne more očitati avstrijskantsva.

In ta zaslužni, značajni in vestni učitelj je prejel od šolskega oblastva 9. maja dekret, s katerim se premešča v vasico Štomaz. Tja mora že 15. maja. Torej teden dni časa.

Sedaj pa poslušajte, kaj je vzrok tej kazenski premešitvi. Ob neki državni slavnosti je tudi komenska šola izobesila državno zastavo, toda na koncu droga je bil privezan šop lipovega zelenja. In to lipovo zelenje je tako delovalo na šolske oblastnike, da so se ogorčene spomnile, da imajo tudi oblast v rokah. In sledil je oni zloglasni dekret.

Sicer ni gotovo, ali je bilo to zelenje res lipovo, nekateri trde, da je bil zimzelen, drugi hrast itd. Tudi ni dokazano, da je gospod Strekelj zakrivil ta »veliki zločin«. On je pač ukazal, naj se zastava izobesi, kdo mu je pa nakuhal tisto stvar z lipovim zelenjem, ostane bržkone večna tajna.

Na njegovo mesto je imenovan gospod Gojko Šuka. Svoj čas je bil gospod Šuka navdušen Sokol in narodnjak; v ruskem ujetništvu se je povzpela od navdušenega boljševika in bil v nekem ruskem kraju nekaj časa boljševiški komisar. In godilo se mu je izborno. Domov prišedi, je praktični mož takoj pretuhtal položaj in tako se je povzpela, da je danes v fašist. vrstah. Za časa zadnjih volitev je bil zastopnik fašistovske volilne liste v Komnu in pri komisiji se je izkazal vnelega fašista, kar so občutili tudi slovenski zastopniki.

Razen omenjenih zaslug gospod Gojko Šuka, bivši Sokol, bivši boljševiški komisar in sedanjí vodja fašistov, nima. In vendar glej, se mora dvakrat starejši tovariš njemu umakniti. Gospod Šuka, ki se sedaj piše Sciuca (k ostalim zaslugam naj se prišteje še ta, da nam ne bo očitil kdo nečistočnosti), ima premoženje v Komnu, isto pa je tudi pri gospodu Strekelju. Toda gospod Šuka v Komnu na nadučiteljsko mesto, gospod Strekelj pa v kazensko kolonijo.

To so suha dejstva.

K temu še nekaj primob: Gospod Strekelj je bil čez noč premeščen, ne da bi se proti njemu uvedla disciplinarna preiskava. Niso se ozirali na njegove zaslugе, na njegovo skoraj štiridesletno službovanje, na to, da ima svoje premoženje v Komnu. Niso se ozirali na to, da pomeni ta premešitev za omenjenega gospoda velik moralen udarec, skrajno ponižanje. Šolske oblastnike niso dosedaj pokazale, da so naklonjene našemu učitelstvu. Po navadi se daje prednost onim, ki imajo edino za slugo, da so se popolnoma udali toku časa in iščejo pri tem le osebno korist. Za to svojo trditveno smo že navedli mnogo slučajev in bi jih lahko navedli še več. Toda pričujoči slučaj kriči v nebo.

Gospod Strekelj ima nasprotnike, ki rujejo proti njemu. K tem je treba prišteti specialista za italijanščino, gospoda Steinmeyerja, ki je tudi fašist, četudi ne čisto krven Italijan, kakor kaže njegovo ime. Tudi ta gospod je pripomogel po svojih močeh, da je prišlo do omenjenega dekreta.

Gospod Gojko Šuka ima tudi zaslugе, toda zaslugе za lastno osebo. Temu ne oporekamo. Tudi ne očitamo gospodu Strekelju, če je v teku svojega življenja pokazal občudovanja vredno prožnost in je znal vsakokrat obrniti svoj ljubljini čoln na vetro. To je končno njegova zasebna zadeva in vsak je svoje sreče kovač; toda da mora postati gospod Strekelj žrtve njegove pretrane vnetosti, ki jo g. Šuka kaže v prerivanju do udobnega korita, to se nam zdi krivično. Šolska oblastva bi morala vendar upoštevati vsaj nekatere okolnosti. Končno je tudi gospod Strekelj človek, četudi ni fašist in četudi se ni izneveril ne svojemu stanu, ne svojemu narodu. Kam pridemo, če postane oportunist glavna in splošna zaslugа? Če se negovanje lastne osebe in lastnih koristi oblače v še tako lepo črno fašistovsko

srajo, bi morala državna oblastva vendar ščititi dekorum države in urada. To kar se je zgodilo gospodu Strekelju, vpije po remeduri. Gospodje, popravite to krivico!

Kako zasledujejo v Istri slovenske „propagandiste“!

V selo Poljaki (na Barbanščini) so došli nedavno temu orožniku. Najprej so vprašali neke otroke, kje je hiša Gjurio Pausa. Ko so dobili zaželeni odgovor, so se napotili naravnost v označeno hišo. Paus je sedel pri ognju. Eden orožnikov ga je vprašal, kje mu je sin Miho. Paus mu je pojasnil, da sin dela na vrtu. Orožnik mu je velel, naj ga pokliče v hišo. Zgodilo se je. Mladi Miho je vprašal orožnike, kaj da želijo. Le par besed bi hoteli govoriti z vami — so odgovorili orožniki. Odsli so v sobo. Tu so orožniki rekli, da so doznali, da hočejo po noči obiskati hišo tatovi, a oni da so prišli, da jih branijo. V ta namen so zaprosili mladega Pausa, naj jim da civilno obleko, da se preoblečejo (ker da bodo tako lažje prežali na tatove), a potem naj gre k orožniškemu maršalu v Sv. Vičentu, naj jim pošlje na pomoč še par orožnikov. Mladi Paus je rad ustregel njihovi želji ter se je napotil proti Sv. Vičentu. Orožniki so šli za njim. Ko so došli v neko šumo, oddaljeno par kilometrov od vasi, so veliki mladeniču, naj se ustavi in leže poleg njih na tla. Pokoril se je. Sedaj pa so mu orožniki začeli očitati, da je »propagandista jugoslovanskega« itd. Miho se je branil kakor je vedel in znal. Vse zastoj: moral je biti krivci! Grozljaj ni bilo ne konca ne kraja. Približala se je noč. Orožniki so mu ukazali, naj gre z njimi — domov, da bodo »brani njihovo imetje pred tatovi«. Šli so skupaj do vasi. Ko so prišli do Pausove hiše, je mladenič skočil preko cisterne v hišo, orožniki pa so ostali zunaj. V tem so prišli k orožnikom neki individui, ki so bili odti v fašistovski krog. Ti so udri v Pausovo hišo z namenom, da pretepejo očeta in sina. Sreča pa je bila, da sta mogla oče in sin pravočasno pobegniti iz hiše v vas, kjer so bili že v velikem strahu. Ker niso našli v hiši nikogar, so tiste osebe odšle iz hiše in zapustile vas.

Ali se ne zdi ta opis, kakor kaka dobro zamišljena pravljica iz minulih časov? Tako čudno in fantastično zveni ta opis, da se nam namirja dvom: ali so bili to res pravi orožniki in resnični fašisti? Ali niso bili morda kak drugi — recimo tako — nacionalisti, ki na tak način zasledujejo — jugoslovanske »propagandiste«? Resnica pa je, da se je dogodek odigral tako, kakor je opisano. Pa tudi v slučaju, da tiste osebe niso bile ne orožniki, ne fašisti, postavila ta dogodek sedanje razmere v Istri v kaj čudno luč. V vsakem slučaju bi želeli, da oblastva preiščejo ta dogodek ter da strogo kaznujejo krivce, ki zagrešajo take nezakonitosti proti našemu narodu. Saj ne more biti prav tudi oblastvom samim, če kak nepošten elementi zlorablja orožniški ali fašistovski krog, da na račun teh poslednjih počenajo take nezakonitosti. Zato pa: ven s krivci!

Gospod Mussolini ima besedo!

Čitateljem je znano, da se je odposlanstvo nemškega Podizija nedavno predstavilo prestolonasledniku Italije s prošnjo, naj bi posredoval, da se Nemcem ohrani ljudska šola v materinem jeziku. Izročile so njegovi kraljevi visokosti tudi tozadevno spomenico. Bila je to prošnja iz plemenite duše prave matere za svoje otroke. Prošnja je bila to, posvečena po človečanskem čustvovanju, naj se ne krati drugodnemu prebivalstvu, kar je najsvetejše vsakemu ljudstvu!

Sedaj pa je dobila voditeljica onega ženskega odposlanstva od dvornika prestolonaslednikovega objavo, da je prošnja za vzpostavlo nemškega učnega jezika predložena ministrskemu predsedstvu v nadaljnje proučevanje. K temu sporočilu pripominja »Landsmann«. »Našemu ljudstvu bi bilo pravi odhiti, ako bi vlada hotela našo pravično stvar dovesti do pravične rešitve. V tej prošnji je duša ljudstva povzdignila svoj glas — tako razvezana od vsake politike in vse diplomacije, da bi ugodna in državnomodra rešitev te prošnje pomenila več, nego kak zgolj državni čin. Če bi ugodili prošnji, položeni v ono spomenico, bi pomenilo to korak dalje na poti do narodne pravice. Vlada je izjavila, da bodo morala biti bližnja leta posvečena obnovi in mirovnemu delu. Naj bi ta program vseboval tudi vprašanje naše narodne manjšine«.

Prošnja in želja, ki jo polaga tu glasilo podizkih Nemcev — naj bi namreč ugodno in državniško modro rešili prošnjo, predloženo njegovim kr. visokosti prestolonasledniku — ni samo glas zvestobe do svojega naroda, ampak je tudi glas pameti in izraz hrepenenja, da bi državna uprava s pravično manjšinsko politiko pripomogla k dosegu plemenitega cilja: miru in spravi! Rešitev prošnje je sedaj v rokah vladnih mož.

Princ Umberto je storil, kar je mogel in moral storiti kot sin vladarja ustavne države. Izročil je prošnjo ustavi in odgovorni vladi: Prošnja je sedaj na pravilni poti do rešitve. Da vidimo sedaj, ali bo rešitev v skladu s slovenskimi daniimi obljubami in zagotovili in pa z geslom, ki ga je opetovano naglašal g. Mussolini: enake dolžnosti, enake pravice. Zapoved

enake pravice ne zahteva apodiktčno, da imej vsak državljan šolo, kakor si jo sam želi! Tako šolo — s poukom v materinem jeziku — morejo imeti tudi narodne manjšine ne da bi bila v navzkrižju s splošnimi predpisi učnega načrta. Gospod Mussolini ima besedo, ki naj priinese manjšinam pomirjenje in zadovoljstvo s šolsko upravo! Prošnja nemškega ženstva velja tudi za šolstvo v naši Juljski Krajini! Ta prošnja je posvečena po naravnem in pisanem pravu, po načelu pravičnosti, čeprav n. pr. oblastniki v Vidmu drugače sodijo in preganjajo ljudi, ker se potojujejo za šolsko uredbo v zmislu prošnje, ki jo je prestolonaslednik Italije izročil vladi v rešitev!

Žensko dobrodelno Uduženje v Trstu

je imelo včeraj svoj prvi občni zbor pri Sv. Jakobu, ki je bil izredno dobro obiskan. Udeležilo se ga je preko 100 članic, ki so sledile vsem poročilom z velikim zanimanjem.

Po nagovoru predsednice ge. Slavikove, ki je razložila pomen uduženja in orisala na splošno njegovo delovanje, je podala tajnica natančno poročilo, iz katerega je bilo razvidno delovanje posameznih odsekov.

Iz tega poročila posnemljemo sledeče: v kratki dobi svojega delovanja je Uduženje ustanovilo 6 tečajev za ročna dela, 2 v mestu in 4 v okolici, ki so vsi zelo dobro obiskani. V tečajih se podučuje šivanje, pletenje, vezenje in čipkarstvo. Razen tega je Uduženje priredilo 5 tečajev za krojenje, ki so bili namenjeni onim, ki že znajo šivati in se žele v tem izpopolniti. Tudi ti tečajji, ki jih je vodila strokovnjakinja gđc. Matejčičeva, so bili zelo dobro obiskani in to ne le od domačink, marveč so se jih udeležile tudi učenke iz Istre, Goriske in Krasa. V zvezi s tečajji je tajnica omenila razstavo ročnih del, ki jo je Uduženje priredilo o novem letu in ki je zelo lepo uspela.

Dobrodelni odsek, ki je imel najmanj izgleda za uspešno delovanje radi pičlih sredstev Uduženja, ki je navezano le na nizko članarino svojih članic in nima nikalnih fondov, zamore vendar izkazati sijajne uspehe: pomačal je izdatno šolskemu društvu pri obdarovanju šolske dece o Božiču, razdelil precej podpor revnim družinam v obliki, jestvinah in denarju, a krona njegovega delovanja je in ostane počitniška akcija, ki je omogočila v lanskim počitnicah 650 revnim otrokom večmesno bivanje na deželi in tako rešila marsikatero dečo fizično in moralno propasti.

Prosvetni odsek je priredil 16 predavanj v mestu in okolici, predavale so odbornice Uduženja.

Končno je podala tajnica natančno poročilo o društvenem glasilu, »Ženski Svet«, ki je dosegel nepričakovane uspehe, si pridobil lep krog odličnih sotrudnic in sotrudnikov, ima obilo naročnic, tako da začena naklade zmanjkovati in se je splošno uveljavil med našim žensstvom to in onkraj meje. Omenila je nadalje velike žrtve Uduženja, ki ni štedilo niti stroškov niti truda, da ustreže čimbolj svojim naročnicam.

Izrazila je končno željo Uduženja, naj bi vse naročnice občutile tisto srčno vez, ki veže naše žensstvo potom društvenega glasila, da bi jim postal »Ženski Svet« najboljši prijatelj, da bi vsaka zavedna Slovenka stremela za tem, da se širi in povzdigne čimprej na zaželeno višino.

Ko je poročala še o društvenih prireditvah, se je prešlo k blaginjskemu poročilu Uduženja, ki izkazuje izreden promet in je bilo brez prigovora sprejeto.

Istotako je bilo sprejeto poročilo uprave »Ženskega Sveta«, ki so mu zborovalke sledile z velikim zanimanjem in ki izkazuje tudi dober finančni uspeh društvenega glasila.

Na to je sledila volitev novega odbora. V odboru so ostale vse prejšnje odbornice, ki so izkazale svoje zanimanje in se aktivno udeleževale društvenega dela in nekaj novih, izbranih izmed najmarljivejših članicami Uduženja.

Uduženje je lahko ponosno na rezultat svojega dela in mu želimo tudi v bodoče najboljših uspehov.

Izložba volilnih imenikov

V smislu čl. obstoječega vol. zakona vrne pokrajinska vol. komisija tekem 30. aprila občinskim uradom končno odobrene vol. sezname s vsemi listinami vred, ki so ji bili svojas poslani od obč. volilne komisije v odobritev.

Tozadevni odloki pokrajinske vol. komisije morajo biti sporočeni prizadetim osebam potoma županstva do 20. maja. Končno odobreni sezname pa morajo biti izloženi najpozneje 10. maja v občinskem uradu, kjer ostanejo v vpogled občinstvu do 31. maja. Dolžnost županstva je tudi, da obvesti o tem občinstvo.

Do 20. maja mora občinska vol. komisija na podlagi teh končno odobrenih seznamov popraviti stalni vol. imenik, t. j. dodati one volilce, ki jih je vpisala deželna vol. komisija, in zbrisati vse one, ki jih je ta ertala. Tudi ta tako popravljivi vol. imenik mora biti izložen do 31. maja v vpogled občinstvu.

S temi popravki je letno postopanje v zadevi stalnih vol. imenikov zaključeno. Stalni vol. imeniki ostanejo odsele neizpremenjeni do 31. maja 1925. Vse morebitne državne, deželne ali občinske volitve v tem času se izvršijo na podlagi teh vol. imenikov.

Opozarjamo naše volilce, da pregledajo te popravljene vol. imenike, primerjajoč jih s končno odobrenimi seznammi. Vsi oni volilci pa, kateri niso vpisani tudi v teh popravljivih vol. imenikih, bodo morali v dobi od 1.—15. decembra napraviti tozadevne prošnje za vpis.

Odbor Političnega društva »Edinost« v Trstu.

Jugoslovanski akademiki so si včeraj ogledali naprave v »Stabilimento tecnico triestino«. Popoldne so bili sprejeti na parku »Helouan«, kjer jim je oseba parknika pri razkazovanju strojev šlo zelo na roko. Sledil je nato kratek sprejem na jugoslovanskem parkniku »Lorjenac«. Dijaše je spremljal tukajšnji jugoslovanski vicekonzul Smiljanić.

Odprava karabinerske postaje. Tukajšnja kr. kvstura javlja: Z dnem 15. t. m. se odpravi karabinerska postaja v ul. Luigi Ricci ter se čim prej ustanovi v istih prostorih policijski komisariat za IV. okraj, ki bo imel sledeče meje: ulice: Carducci, Ginnastica, Paduina, Chiozza, Domenico Rossetti, Viale Veneti Settembre, E. S. Piccolomini, Chiozza in Ippolito Piedmonte, rotunda v Bosketu, meja med Kjadinom in Vrdo ter med Vrdo in Lonjerjem, dalje meja med predmestjem Sv. Ivan in okolico severovzhodno od ceste za v Bazovico in nove openske ceste do razpotja s staro opensko cesto; dalje stara openska cesta, meja med Kolonjo in Skorkljo in meja za vojaško bolnišnico, gornji del ceste za v Skorkljo, Piazza Scandola, ul. Commerciale in Oberdanov trg do ul. Giosuè Carducci. Do začetka rednega poslovanja novega urada bo začasno opravljala službo posebna straža. V tej prehodni dobi bo razdeljen mestni del področja IV. okraja med komisarijate III. (ul. M. R. Imbriani) in V. (ul. G. Brunner) na sledeč način: za cono, ki se razteza levo od sredinske črte, katere gre skoz ul. Cesare Battisti, Giulio do rotunde v Bosketu, bo opravljal službo III. okraj, a za cono, ki se nahaja desno od imenovane črte, pa V. okraj.

Sentjakobka Čitalnica v Trstu se tem potom najtoplje zahvaljuje cenjenim vaščanom Velikih Zabelj na Vipavskem za lepi sprejem in za gostoljubnost ob priliki društvenega izleta 19. t. m. Izkazali ste nam pravo slovensko gostoljubnost, za kar Vam bomo tudi v bodoče hvaležni!

Velike Zabelle nam ostanejo vedno v najlepšem spominu! — Odbor.

Društvene vesti

Gojenci otroškega vrta na Vrdelci priredijo v nedeljo 18. t. m. ob 16. uri pomladansko veselico in sicer v šolskih prostorih.

Vabijo se vsi ljubitelji nežnih otrok! — Vrt-narica.

Planinsko društvo v Trstu, priredi v nedeljo 18. maja izlet na Veliko Gradišče. Odhoda ob 6. uri jutraj od Rotonde Boschetto, peš preko Boršta, Rožandre, Druge na Pesek, od tu na Veliko Gradišče. Iz Gradišča v Lokev, kjer bo pri Muhi pripravljeno kosilo. — Ker je ta izlet popolnoma brez vsakega napora in v zvezi z malimi stroški, se nadejamo videti večje število naših planink in planincev.

Nogometni odsek M. D. P. — Opčine, ima danes večer, v četrtki, ob 8. sestanku. Ker se sestaneke tiče nedeljske tekme z »F. C. Pro Trieste« v Rojani, je neobhodno potrebna prisotnost vseh članov tega odseka, posebno pa igralcev prvega moštva. Sestanek se vrši v navadnih prostorih. Prosim točnost.

Načelnik.

»Učiteljsko društvo za Trst in okolico« ima odobrovo sejo v soboto, 17. t. m. ob 5. pop. pri Sv. Ivanu v navadnih prostorih. Prošijo se vsi odborniki, da se seje udeležijo. — Tajnica.

Iz tržaškega življenja

Padla v vodnjak pri zajemanju vode. Na čudežen način si je rešila življenje 45-letna zasebnica Ana Čuček, stanujoča na Vrdelci-Scoglietto št. 109. Včeraj jutraj je zajemala vodo iz vodnjaka na vrtu. Ko se je nagnila nad vodnjak, da bi pognila na vrh vode, jo je nenadoma obšla slabost; izgubila je zavest ter padla v vodnjak. Vseled mrle kopeli je ženska prišla takoj k zavesti; ki je priplaval zopet na površje vode, se je oprlela z vso silo kamena, ki je mohl iz zida, ter začela na vse grlo vpiti na pomoč. Prihitele so nakaterke ženske, ki so se nahajale nedeale od vodnjaka in so bile priče nenavadnemu prizoru. Poklicale so nekega mladeniča, ki je vrgel Čučekovi konec vrvi ter s pomočjo navzočih potegnil ubogo žensko iz vodnjaka.

Na lice mesta je bil poklican zdravnik rešilne postaje, ki pa je spoznal, da se Čučekovi razen prenehanja strahu in mrle kopeli — ni zgodilo nič hudega. Zato jo je prepustil domači oskrbi.

Oh, te srčne rane! Radi prepira, ki ga je imela s svojim ljubimcem, si je predpreteklo noč skušala vzeti življenje 26-letna Franciska Gherlizza, stanujoča v ulici Solitario št. 4; izpila je nekoliko octove kisline. Toda njen dragi ki je to zapazil, je dal prepeljati ubogo Franco v mestno bolnišnico, kjer ji je zdravnik izpral želodec.

Gherlizza bo okrevala v dveh tednih; v tem času bo najbrž tudi prebolela srčne bolečine.

Obupni čin 72-letne starke. Včeraj popoldne sta dva mestna stražnika, ki sta vršila nadzorovalno službo na katoliškem pokopališču pri Sv. Ani, našla na tleh v bližini grobnice, označene z imenom Brelich, staro žensko, ki je bolesto ječala. Starke je imela usta polna zelene pene. Stražnika sta spoznala, da gre za zastrupljenje. Obvestila sta o dogodku telefoničnim potom rešilno postajo. Zdravnik je dal starko nemudoma prepeljati v mestno bolnišnico, kjer so ji izprali želodec. Nesrečnica je zavržila precejšnjo količino lizola.

Starke ni imela pri sebi nikake listine, ki bi omogočila dognanje njene istovetnosti. Spoznal jo je pozneje njen zet, ki je povedal, da je starke 72-letna Marija Margon, stanujoča pri Sv. Mariji Magdaleni zg. št. 8. Izjavil je da je ubogo starko najbrž prignala do obupnega koraka žalost zaradi smrti njene hčerke, ki jo je približno pred letom dni povozil vlak.

Stanje Margonove je precej nevarno.

Pod vlak je hotel skočiti. Včeraj popoldne je nek železniški čuvaj zapazil moža, ki se je vidno razburjen se 'al po železniškem tiru v bližini ulice Naval. Ker je imel v kratkem privoziti vlak, je čuvaj pozval neznanca, naj se odstrani. Toda mož se ni zmenil za to opomin. Tedaj je čuvaj opozoril o zadevi dva orožnika. Ko sta se varnostna organa približala neznanцу, je ta začel vpiti, kaj ga puste umreti. Orožnika sta ga odvedla na postajo v ulici Naval. kamor je bil poklican zdravnik rešilne postaje, ki je spoznal, da je mož v hudem živčnem razburjenju. Sprčo njegovega duševnega stanja ga je dal prepeljati v opozovalnico.

Pozneje, ko se je nekoliko pomiril, se je mož izkazal za 41-letnega Antona Bosello, stanujočega v ulici Industrija št. 8. Dejal je, da si je hotel vzeti življenje radi bednih razmer v katerih se je nahajala njegova družina vsled njegove dolgotrajne brezposelnosti.

Spominjajte se ob vsaki priliki „Dijaške Matice“

Vesti z Goriškega

SLAVJEN USPHEH KONCERTA THIERRY-BETETTO

Gorica, 14. Današnji koncert, ki sta ga priredila operna peva iz Ljubljane G. Vilma pl. Thierry in G. Julij Betetto s spremljanjem G. Srečka Kumarja, je uspel nepričakovano dobro. G. Betetto je moral na poziv občinstva več točk ponoviti, posebno je ugajala Verdijeva «Bocca negra». G. Thierry je moral ponoviti Mascagni: Cavalleria rusticana; vse svoje lepe pevске zmoglosti je pokazala G. Thierry v Konjavičevi: Pod pendžeri. Tudi Thomasov dvospev «Mignon» sta odlična pevca popovila. Globok vtis je napravil na poslušalce Vilharjev: Mornar. — Udeležba je bila ogromna; vsa dvorana je bila razprodana.

PREJEL JE SVOJE PLACILO

Pišajo nam: Znano je, da se je vršila v Vidmu v palači Manin velika prireditve fašistovske zmage, ki je jo priredili snoparski oblastniki. Ob tej priliki je zapel duhovnik Degano «Te Deum», rahvalo pesem; seveda je bil naprošen od oblastnikov. To je storil mož kljub izrecni prepovedi sv. stolice — Vatikana, ki je izdal pred volitvami stroge odredbe glede duhovniškovega zadržanja do politike. Tretja točka teh Vatikanskih odredb se glasi tako-le: «Nessun sacerdote può prestarsi a funzioni di carattere politico e molto meno a pubblici Te Deum e tenere discorsi senza espressa autorizzazione dell'Ordinario diocesano. Il sacerdote che contravverrà a questi ordini della Sede resterà ipso facto sospeso a divinis. Po slovensko: Noben duhovnik ne sme biti na razpolago za kako cerkveno opravilo, ki je egoli političnega značaja in tem manj sme peti javno Te Deum v ta namen in imeti govoranco brez izrecnega pooblastila škofijskega ordinariata. Duhovnik, ki bo ravnal proti tem ukazom sv. stolice, bo takoj ipso facto izgubil pravico izvrševati sveta opravila.» To se pravi, da ne sme več mesevati, ne pridigovati, ne deliti sv. sakramentov.

Ker se je v Vidmu našel tak duhovnik, ki je ravnal proti imenovani papeževi odredbi, je je zdelo primerno videmskemu nadškofu, da tega duhovnika javno oziroma v osramoti v «Rivista diocesana», majska številka, ki je glasila za vso veliko videmsko škofijo. Zifosa ga javno kot nevednega duhovnika. Potem, ko škofijsko glasilo citira vse papeževe odredbe glede političnega vedenja duhovnikov, nadaljuje tako-le: «Omeniti smo morali še enkrat te odredbe, ker se je prav najniti čas našel duhovnik, ki je bil v tem oziru nepokoren. Toda to je duhovnik, ki bi iz mnogih osebnih vzrokov napravil veliko boljše, če bi se držal skrit v senci. Napravil je slabo uslugo tudi fašizmu, ki trdi, da ima namen privedi spet do spoštovanja civilno in cerkveno oblast.»

Mož je s tem končal kot duhovnik svojo življenjsko kariero. Zadelo ga je zaslužen plačilo za službo onemu bogu, ki se imenuje sovinski nacionalizem. Moško je storil škof, kar je seveda njegova dolžnost.

† Janez Nep. Sedej. List za listom pada... Ni se preteklo štirinajst dni, odkar se je začela v Julijski Krajini vrzati v vrsto naših duhovnikov in že je pokrtil hladni grob Janka Sedeja, vikarja na Grahovem. Pokojnik, brat goriškega knezadškofa, je bil posvečen v mašnika leta 1888, služboval je najprej kot kaplan v Tolminu, potem kot vikar v Borjani, Kronbergu in v Levpi. Vojska leta je prebil v St. Vidu pri Zatični. Poznal je vse slovenske jezike in se je bavil tudi z godbo in petjem.

Smrtna kosa. Smrt je usmerila svojo koso proti goriškim trgovcem, kajti v teku par dni sta se zgrudila pod njenimi udarci kar dva ugledna goriška trgovca. V petek je umrl trgovec Anton Fanin in komaj so položili njegovo telo v nedeljo k večnemu počitku, pa mu je že sledil v ponedeljek v večnost splošno znani goriški trgovec Valentin Venuti.

V podeljek je preminil sin predsednika goriškega tribunala zagrozen sovražnik Slovenstva, mu v imenu tudi od njega teptanega slovenskega ljudstva izražamo naše iskreno sožalje ob težki izgubi, ki ga je zadela.

Bežence Slovence. Kaka je svoboda v Italiji! Tudi onkraj stare meje je imela naša slovenska lista nekaj glasov. Tako na primer v beini Grmek (Grimacco) 17. v občini Drenčja 8. To je bil v obeh državnih oblasti neizpolnjen slučaj. In na koga so zvalili vso krivdo? Na uboge kaplane in duhovnike v dotičnih občinah. Takoj, ko se je izvedelo za končni izid, so prišli poizvedovat orožniki, da bi ugotovili krivdo prizadetih duhovnikov, posebno onega na Lesah in v Drenčji. Seveda niso mogli najti ničesar, kar bi jih kompromitiralo. Ne vemo, ali oblastniki v Cedadu niso verjeli poročilu orožnikov ali kaj; čez nekaj časa je prišel poizvedovat sam pretor-sodnik iz Cedadu, da bi dognal nezlasno hudodelstvo. Oditelj je moral tudi on z dolgim nosom.

Dobro je ugotoviti to dejstvo, ker jasno kaže, kako so pojmovala gotova oblastva volilno svobodo pri zadnjih volitvah in tudi v kakšnih razmerah žive beneški Slovenci onkraj stare meje.

«Splošno slov. žen. društvo v Gorici» otvori v nedeljo, dne 18. t. m. ob 4. uri pop. v društvenih prostorih v ulici sv. Ivana 7 vrsto zanimivih predavanj. Naš oenotehnik G. Just Ušaj se je rade volje odzval našemu vabilu ter bo predaval o ukuhanju sadja in zelenjave ter njih konzerviranju sploh. Ker je lepi čas črešnji kralju, bo maršičkoga zanimalo to predavanje strokovnjaka. K obilni udeležbi vabimo ne le vse članice, temveč vsakogar, ki rad dobro kuha ali pa se raje — dobro je.

Zgonik. V 18. št. «Malega lista» se dopisnik iz Saleza neopravičeno zaganja proti občinskemu zastopu, češ, da je on kriv, da je dosežila sveta stroškov v proračunu za letošnje finančno dobo tako višino.

Dopis take vrste v današnjih časih ni na mestu. V teh časih razburjenja moramo ljudi tolažiti, miriti in povedati resnico — četudi pravilo, da resnica v oči bode. Vendar pa je bolje tega kvasiti in brbljati prazne marnje. Take neprevide besede so samo hujšanje in ničesar drugega. In kakšne posledice ima lahko take vrste dopisi! O tem ne bomo govorili. Dopisnik «Malega lista» se je lahko prepračil o tem.

mento), kakršne občine v prejšnjih upravnih dobah niso želele ali vsaj v toliki meri ne. Tako morajo občine plačevati sedaj svoje zdravniške, živnozdravniške tajnike, predvideti svote za slučaj knužnih bolezni, občine nikakor ne morejo opustiti, ker so obvezni (spese obilgatorie).

Stroški stavljeni v proračun za letošnje leto so sledeči:

I. Svota «Dejanskih stroškov»	L 37.534,26
II. Glavnični obrat — Povračilo bolniškega dolga 1/2	L 5.000,00
III. Posebni računi — Prehajalne postavke	L 3.781,76

Glavna svota stroškov L 46.316,02

Da pa ne bo spet «krika in vika», češ, «od kod spet taka svota!» in da se ne bodo «Republikanci» iz naše občine ježili od groze lasje, — sivi bodo kmalu — moramo omeniti, da svota «prehajalnih postavk» (partite di giro) L 3.781,76 nekako samo fingira, ker se nahaja tudi v «Dohodkih» t. j. v prvem delu proračuna.

V podrobnejše obravnavanje se ne bomo spuščali. Še sedaj se nahaja kopija proračuna v občinski pisarni na vpogled raznim republikancem in drugim možem te baze. — Dela, vzajemnega dela nam je treba v teh časih in ne hujšanja!

Odhod oo. kapucinov iz Sv. Križa. V torko so zapustili oo. kapucini svetokriški samostan, da napravijo mesto italijanskim fratrom. Njihov odhod je bil ravno tak dramatičen, kakor oni goriških kapucinov v lanskem letu. Odprli so na stečaj vrata samostanske kleti in delili med ljudstvo gnjat in vino, odprli so vrata samostanskega vrta in obdarjali s cvetlicami domače prebivalstvo. Istotako so razdelili med ljudstvo tudi ostalo premoženje samostana, v kolikor so ga sami z lastnim trudom pridobili.

Na prvi mah se bo zdelo marsikomu čudno to postopanje, toda če pomislimo, da je večinoma ravno naše ljudstvo samo darovalo to premoženje onim, ki so mu govorili in ga podučevali v rodnem jeziku, je tudi popolnoma pravilno, da se to premoženje zopet povrne med ljudstvo, ko ne more več služiti namenu, v katerega je bilo darovano; ker ljudem, ki jih pošilja med nas cerkvena oblast in ki ne razumejo ne jezika, ne šeg in navad našega ljudstva, ne bo več ono nosilo darov.

Ker oo. kapucini tega niso hoteli, ni bilo nikakega svečano-zalostnega slovesa, toda navzlic temu je bilo slovo prisrčno in ganljivo. Saj so se morali odhajajoči odtrgati od kraja, v katerem so v samostanski tišini preživeli veliko število let, in od ljudstva, s katerim so takorekoč skupaj zrastle, skupaj čutili in trpeli. Saj je naše ljudstvo ob slovesu s podvojeno silo občutilo vso grenkobo današnjih dni, ko ga preganja ne samo državna ampak tudi cerkvena oblast, ker tako zahteva obmejna politika.

Odhajajoči so se odpejali z avtomobilom do Postojne in nato z vlakom na svojo nova mesta, v nedeljo pa se naselijo v kriški samostanu novodošli, jezika ljudstva nerazumevajoči kapucini iz starih pokrajin.

Tolmin (Otroška veselica). Dve leti sta minili, odkar ni bilo v Tolminu, niti v okolici nobene prireditve. Čudno ni, ker nam gredo vsi kulturosozi kjer le more, «na roko». — Oblastvo nam je razpustilo vsa društva, kar smo jih imeli — in danes spimo okoli Matjaževe mize spanje pravičnega. Nikdo se ne more ganiti v nikakem oziru, vse je prepovedano.

V nedeljo, 11. majnika pa je ljudaka in meščanska šola priredila v dvorani tolminske vojašnice malo otroško veselico. Spored, ki je bil polovico italijanski, polovico pa slovenski, je obsegal poleg dveh ital. himen, pesmic, deklamacije, prizore in igrice. Najbolj dovršene točke sporeda so bile pesmice, katere so otroci izvajali na občudovanja vreden način. Videlo se je, da jih je vodila mojstrska roka in da so naši malčki dovezni za lepoto naše slovenske pesmi. Izid prireditve je bil jako dober. Naravnost glnjivo so bili posemni prizori in marsikatero oko je posloila solza ginenosti. Otroci so želi mnogo aplavzov, zlasti se ni moglo občinstvo potolažiti, ko so izpeli ali doigrali kak slovenski kos.

Mnogobrojno občinstvo, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, je dokazalo, kako zelo je željno slišati našo pesem, našo govornico tudi na odru. Na obrazu vseh navzočih domačinov si videl eno radost, eno neomajno zvestobo do svojega materinega jezika. Z obraza naših ljudi si čital prepričanje, da vztrajamo še vedno tu, kljub vsem silam in zatiranju, da ostanemo to, kar smo, in da bomo kljub poitalijančevanju v šoli vsadili svojemu naraščanju v srce ljubezen do materinega jezika, da bo spoštoval in ljubil svoj mili slovenski jezik.

Reače. V nedeljo ob 10. jutraj se je slovesno zaključilo šolsko leto 23-24. Ze 26 let obstoječe strokovne nadaljevalne šole za zidarje v Renčah. Obenem se je otvorila razstava šolskih izdelkov. Kr. komisar Graziani je pozdravil kot predsednik kuratorija šole navzočne odlične zastopnike: Cav. Cobianchi, Dr. Sturinič, com. Bevilgia, nadzornik Rubbia. Zastopnik podprefektura in zastopnik trg. in obrt. zbornice sta se zelo laskavo izrazila o razstavi in pohvalila pridnost in marljivost toliko učencev kolikor učiteljev te šole. Iz voditeljevega poročila posnemamo, da obsega šola pripravljavnico in dva razreda. Pouk traja od novembra do aprila ter ga je obiskoval skupaj 63 učenecv pretežno zidarskih vajencev. Odlikovanih in nagrajenih je bilo 27 učenecv. Šola vzdržuje država, pokrajina, trgovska in obrtniška zbornica in občina Renče. Iz te šole je izšlo že veliko zidarskih mojstrov in renški zidari so prvi v deželi.

Štrajša noč. Štrajša noč je preživel 53-letni Josip Volt iz Gradiškute: V nedeljo je Volt šel spat na senik nad hlevom. Ko si je iskal pripravo ležišče, sta se zlomili pod njim dve deski in mož je omahnil s telesom in bi padel v spodaj ležeči hlev, da mu ni ena noža običala v špranj. Nesrečen je visel celo noč obesen za nogo s stropa hleva s telesom in glavom navzdol. Ko so prišli drugo jutro domači možkratve, so hitro osvobodili Volta iz tega strašnega položaja ter ga nemudoma odpeljali v bolnico, kjer visi med življenjem in smrtjo. Zrtev volilne svobode. Pod tem naslovom smo nedavno poročali o Antonu Strancarju iz Zapuž, ki je bil ranjen v nedeljo pred volitva-

mi v Ajdovščini. Takrat smo pisali, da je njegovo stanje sicer kritično, vendar da se mu zdravje obrača na bolje. Sedaj pa doznajvamo na našo žalost, da visi nedolžna žrtev med življenjem in smrtjo ter da je njegovo stanje brezupno. V torko je dal poklicati v bolnišnico notarja Cibeja, ki mu je napisal njegovo poslednjo voljo. Strancar prenaja s velikim junaštvom vse bolečine in prikačuje s tiho udanostjo bližajočo se smrt. Ceravno se zaveda, da so njegovi dnevi štet, se je pred kratkim izrazil: «Bolje je, da je zadelo mense, kakor koga drugega, ki ima družino in otroke!» Strancar je namreč neoženjen.

Niti ne zamerimo toliko italijanskim fašistom, ki so povzročili eno žalostno dogodka v Ajdovščini, ki bodo imeli za posledico Strancarjevo smrt, ampak predvsem slovenskim janičarjem, ki so jih pripeljali. Na vas bo padla kri tega pravičnika!

Mali oglasi

SOBICA, meblirana, se vzame v najem za stalno. Ponudbe pod «Sobica» na upravništvo. 605

CEVLJARSKI POMOČNIK se išče. Via Madonna 10/1, Gustavo Derfler. 606

PISALNI stroj «Remington 10, zadnji model, čitljiva pisava, prodam. Kuret, Settefontane 1. 607

LOKAL, pripraven za trgovino s jestvinami, v kakem prometnem kraju, najraje na deželi, išče trgovce. Eventuelno prevzame v najem dobrodošlo trgovino. Ponudbe pod «Trgovina» na upravništvo. 608

MLEKARNA lepo urejena, lokal pripraven za vsako obrt, se prod. Foscolo 24. 578

ZVEPLO najtinejše — najcenejše, modro galico, žveplalnike, škropilnice, tobačni ekstrakt kose «Merkur» umetna goveja, seme, pluge itdi. dobite po najnižjih cenah pri tvrdki D. Bolenič & Co. Raffineria 4. 536

STARO ZELEZO, plačujem po 30, kovine, cunje, stare vrvi po najnižjih cenah. Sakladisče, via Solitario 14. 568

PLAČILNA NATAKARICA za restavracijo na deželi, z znanjem slovenskega in italijanskega jezika se išče, za dobo od 15. junaja do 15. septembra. Ponudbe pod «Sezija» na upravništvo. 589

KMETSKO REBARSKA POSOJILNICA V BARKOVLAH preskrbuje kmetovalcem agrarni kredit po 5% obrestni meri za obdelovanje zemljišč in nakup živine. dane mala posojila na poročilo. Uradne ure vsak dan od 8—12 in od 14 do 18. 599

TRGOVSKI SOTRUDNIK, mošane stroke, se sprejme takoj. Franc Repič, Ajdovščina (Aidusina). 602

ZLAT, srebrn in papirnat denar se kupuje in prodaja po zmeranih cenah. Menjalnica via Giacinto Gallina 2, (nasproti hotela Montecenisio). Telefon 31-27. Govori se slovensko, 13

KRONE, zrebro, zlato in platina kupujem. Plašam več kot drugl. Zlatarna Pevh Albert, Trst, via Mazzini 46. 29

KRONE, goldinarje, zlat denar, plačujem po najnižjih cenah. Prodajalna draguljev, via Borsa 2 telefon 12-97. 540

ZLATO, srebro, briljante, plača po najnižjih cenah. Pertot, Via S. Francesco 15, II. 26

BABICA avtorizirana sprejema noseče. Nizke cene. Zdravnik na razpolago. Govori slovensko. Tajnost zjamčena. Slavec, Via Giulia 29. 542

Potr iz neizmerne žalosti naznanjam, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je moja ljubljena soproga

Katerina Rupnik

danes, ob 14. uri, izdihnila svojo blago dušo. Dolenje, 14. maja 1924.

(353) Žalujejo soprogo Jernej.

S tužnim srcem naznanjamo, da je po dolgi in mučni bolezni, previdena s svetimi zakramenti

Martca Drebnja

v 28. letu, preminula. Pogreb drage pokojnice se je vršil dne 14. t. m., ob 9. uri, na domače pokopališče.

Podmelec, 15. maja 1924.

Katerina Drebnja, mati, Suzana Bizjak, sestra Edvard Bizjak, svak. (350)

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je naša ljubljena soproga in mama

Marija Petelin

po kratki bolezni, danes, ob 7. uri zjutraj, v Gospodu preminula.

Pogreb se bo vršil v četrtek, ob 6. uri zvečer, na domače pokopališče. SV. PETER NA KRASU, 14. maja 1924.

Anton, soprogo.

Marija in Judita, hčerki.

(351)

KDOR PREJ PRIDE, PREJ MELJE!!

Ker v začetku sezi je vsi potrebujejo svilenino, blago, platno, bombaževino itd. je v njihovem interesu, da si ogledajo velika skladišča družbe

BLOCCHISTI MILANESI

Trst, Corso Vitt. Em. III št. 25 (vogal Piazza S. Caterina)

Naše blago izvira iz velikih falimentov in se prodaja po cenah, ki so jih določili sodni izvedenci.

== Mi ne darujemo, naše cene pa so neizpodbitne. ==

PODLISTEK

W. Collins:

BREZ IMENA

Roman.

Čitajte to pismo in videli boste zapletenost okoliščin. Moj bratranec je tepec, ki trjuje; on je pomagal nekemu drugemu tepcu, ki je politik, ta pozna tretjega tepca, ki je tudi trgovec in ta končno more koristiti četrtemu tepcu, ki je sedaj brez dela, to je namreč Frank. Tako melje mlin v korist tepcem. Jutri naj Franka odpotuje. Zopet se povrne kot slab kraljar, toda valed svoje nezmožnosti, se mu bo nudila kakšna druga dobra prilika. Frankova bodočnost je zagotovljena. Kamorkoli ga vtaknete: v armado, cerkev, v politiko, končno postane general, škof, ministar, ki ima dragocen dar, da ne napravi nikoli tvega, kar bi bila njegova dolžnost.

S temi besedami je vrjel prezirno pismo po mizi in si nalil drugo čašo čaja. Gospod Vanstone jebral pismo pazljivo in z zadovoljstvom. Pisano je bilo v tonu nekoliko prišljenega prijateljstva, toda praktične ugodnosti za Franka so bile takoj očite. Franku se ni ponujala morda služba navadnega komija, ampak eno prvih mest v neki veliki trgovini in imel je možnost doseči v deželi ali v inozemstvu važno mesto. Če se bo izkazal spretnega, tedaj utegne napraviti srečo, in čimprej pride v London, tem bolje zanj.

«Imenitne vestil!» je vzklinal gospod Vanstone. «To moram takoj doma povedati. To je petdesetkrat boljše kakor ono, kar bi mu mogel jaz poskrbeti. Kaj zmerjate družbo?

Družba je po mojem mnenju prav dobro ukrenila. Kje je Frank?»

«Potepa se okoli. K posebnostim takih ničvrednežev spada tudi to, da se vedno potepa. Danes nisem videl še svojega malopridneža. Če ga kje srečate, sunite ga pod rebra in recite mu, da bi jaz rad govoril z njim.»

Gospod Clare bi bil mogel nekoliko uljudnejše izraziti svoje mnenje o svojem sinu, toda danes se je to mnenje v bistvu krilo z resnico. Frank se je skrnil v hosto in čakal, da se Magdalena loči od sestre in ga spet poišče. Ko je zagledal gospoda Vanstoneja, se ni pokazal, ampak zlovoljno odšel proti domu. In tako ga je vest o njegovi novi službi v Londonu presenetila.

Medtem časom je gospod Vanstone to novo sporočilo svoji družini. Najprej Magdalena, ki je pa stopil v hišo, še ženi in gospodični Garth. Samo njemu je moglo uiti, da je Magdalena sprejela to vest z neugodjem, a gospodična Garth z veseljem. Ničesar sluteč je govoril o Frankovih dobrih sanjah, dokler ni zazvonilo k južini — in šele tedaj je opazil Norino odsotnost. Poslala je reči, da jo boli glava in da ne pride doli. Vest o Frankovem predstoječem odhodu, katero ji je prinesla gospodična Garth, je ni pomirila.

«Gospod Francis Clare je že enkrat odšel, pa se spet povrnil, je pripomnila. «Bržkone se bo zopet vrnil in morda prej, nego si mislimo.»

Sicer pa ni omenila z nobeno besedo dogodka v hosti. Takom dneva je večkrat nalezela na Magdalena, toda držala se je, kakor da se ni nič zgodilo, obenem pa se je očitno izogibala spravi, kar je odgovarjalo njeni naravi. Magdalena je mogla iz sestrinega obnašanja sklepati, da je bil to njen prvi in zadnji protokol, in da bo v bodoče popolnoma pasivna pri vsej stvari, bodisi iz trme, ali iz po-

Odpretje 347

ZLATARNE

LIUBOMIR COPIČ

v Škedenja — via di Servola 141

Sprejemajo se vsakovrstna dela in popravila, zlatnine in ur.

Velika izbira predmetov za

BIRMO

ZADRUŽNA ZVEZA V TRSTU

registrovana zadruga z omejeno zavezo vabi na

IV. redni občni zbor

ki se bo vršil v četrtek, dne 22. maja 1924, ob 10.30 predpoldne v Trstu

s sledečim dnevnim redom:

1. Odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelnikstva.
3. Poročilo nadzornikstva.
4. Potrditev bilance za leto 1923 in razdelitev čistega dobička.
5. Obrestovanje deležev in določitev letnega prispevka za leto 1924.
6. Volitev načelnikstva.
7. Volitev nadzornikstva.
8. Sprememba pravil.
9. Slučajnosti.

Načelnikstvo.

Opomba: V smislu § 29 zadrughih pravil se mora vsak pooblaščenec bodisi načelnik bodisi kdo drug legitimirati s tozadevnim v sebi načelnikstva sklenjenim pravilnim pooblastilom in v smislu § 30 zadrughih pravil je občni zbor sklepčen pri vsakem številu udeležencev. (329)

(329)

Zdravnikova nezgoda. V ponedeljek se je vračal dr. Stanko Pavlica, zdravnik v Vipavi, obiskal pri nekem bolniku. Med potjo se je spustil konj, s katerim se je vozil, ter prevrnil kolesarja in na njem sedeče osebo. Dr. Pavlica si je pri padcu zlomil roko v komolcu in zadobil še druge poškodbe, ki pa niso nevarne.

S smrtno plačano junaštvo. 35-letni Matija Pavšič, hlapec pri g. Bratužu iz Vipave, se je vračal v ponedeljek popoldne z vozom moke v Vipavo. Blizu Vipave mu pridriži z vozi silo naproti vojaški voz, v katerega sta bila vprežena dva splašena konja, na vozu pa sta brez pomočnega sedela dva preplašena vojaka z raztrganimi jantari v rokah. Ko Pavšič to vidi, se postavi na cesto in pričakuje splašene živali, da jih ujame za vajeti in ustavi. Ko bi tega ne naredil! Kajti konja sta podrla Pavšiča na tla, ga potepala in razven teg je šel še voz čez njega. Strašno zmečkanega so ga prepeljali v bolnico, kjer je še istega dne izdihnil v strašnih bolečinah.

«To je konj! To je konj, da mu ne najdeš tako zlepa para», tako se je večkrat bahal mesar Franček iz Vrtojbe s svojim konjem. Mogoče, da konju to gospodarstvo bahanje ni ugajalo, mogoče, da je konj hotel dokazati, da mu ni tako zlepa para, pa naj si bo kakor hoče, v ponedeljek je ta konj tako neumljivo sunil gospodarja v prsa, da je obležal za celo uro v nezvesti.

Iz tržaške pokrajine

Iz Sežane. Dne 12. t. m. je bilo prigrananih na semenj v Sežano 1366 glav živine in sicer: 571 glav goveje živine, 343 konj, 1 koza in 452 prašičev. Kupčija je bila prav dobra, posebno s prašiči, ki so se vsi razprodali. Cene so jim bile od 170—200 glav v starosti 6 tednov. Cena gov. živini od 480—500 L kvintal. Tudi s konji je bila dobra kupčija, posebno s konji nižje vrste (pasme). Kupčija z manifikuro, lesenino, železino prav dobra. Postreba po gostilnah izborna. Prihodnji tržni dan (semenj) bo dne 22. t. m. železnike zveze, avtomobili in vozovi prihajajo in odhajajo na vse strani. Obiskovalcem semnje so dane vse ugodnosti.

Vesti iz Istre

Ocižla. Društvo «Zora» iz Prešnice in društvo «Zvezda» iz Ocižle prireditelj v nedeljo 25. t. m. v spremstvu godbe iz Ocižle izlet na Slavniki. V slučaju slabega vremena se izlet odloži na binkoštni ponedeljek 9. junija. Odhod iz Ocižle v Prešnico ob eni uri popoldne. Iz Prešnice kreneta obe društvi ob 3.30 na Slavniki. K izletu so vabljeni vsi, ki se ga želijo udeležiti, toliko prijatelji imenovanih društev iz mesta kolikor tudi z dežele. Po prihodu na Slavniki počitek in zajutrek iz nahrbtnika. Vsakdo naj vzame s seboj nahrbtnik in kaj v njem. Tudi na vodo naj se ne pozabi. Kdor ima daljnogled, naj ga tudi vzame s seboj.

Po zajutreku si ogledajo izletniki naše mile kraje, ki bodo pod nami, nakar se parkrat zapoje in zagode. Nato odhod proti Materiji, kamor se pride po načrtu ob eni uri popoldne. V Materiji bo daljši počitek pri gospodu Kastelcu, kjer se zopet zapoje par domačih. Iz Materije krenemo potem na Tublje, Herpelje, Kozino in Klanec, odkoder vsak na svoj dom.

Vsem, ki se želijo udeležiti tega izleta kličemo: Na svidenje na Slavniku!

Gospodarstvo.

ZADRUŽNA ZVEZA V TRSTU IN POLOM «KMETIJSKE ZADRUGE».

V svojem pismu, naslovljenem na člane Kmetijske zadruge v Trstu in objavljenem v «Malem listu» dne 9. maja t. l., je neki Josip Trampuš iz Branice vpletel tudi ta-le stavek: «Sodni izvedenec pravi nadalje, da je skrivna pri polomu tudi Zadruga zveza v Trstu, ki bi morala, ko je uvidela, da zadruga ni več aktivna, takoj zahtevati likvidacijo.»

Da dokažemo, da je to mnenje sodnega izvedenca, odnosno Josipa Trampuša, le plod površnega dela, ki ni šlo niti tako daleč, da bi bilo pregledalo revizijsko poročilo «Zveze» in njeno korespondenco pri kmetijski zadrugi, se sklicujemo na sledeča dejstva, iz katerih naj javnost sama sodi, ali pade na «Zvezo» kakšna odgovornost ali ne.

Kmetijsko-vrtnarska zadruga, kakor se je takrat imenovala, je pristopila k Zadrugi zvezi v Trstu šele 27. avgusta 1921. leta.

Prva revizija, objavljena pri tej zadrugi po nalogu naše Zveze od zadrugnega revizorja Josipa Fegica dne 28. junija 1921., ki je imela namen, da ugotovi stanje zadruge poprej, nego se med članice sprejme, je ugotovila velikanski nered v knjigovodstvu, ki sploh ni bilo vodeno po trgovskih principih; nered je bil tak, da je popolnoma onemogočil ugotovitev pravega tedanjega gospodarskega stanja zadruge. Ker je pa odbor Zvezi obljubil, da bo v najkrajšem času odpravil vse nedostatke, graje v revizijskem poročilu gosp. Fegica, je bila zadruga sprejeta med članice. Obenem je pa Zveza pismeno zahtevala od odbora, da pod svojo lastno odgovornostjo odstrani vse nedostatke in hibe v knjigovodstvu in upravi sploh ter je določila za to najdaljši rok do konca 1921. leta.

Da se Zveza prepriča, ali je Kmetijska zadruga izvedla dana naročila, jo je dala zopet revidirati dne 1., 2. in 3. decembra 1921. po revizorju dr. Kajinu. Revizijsko poročilo z dne 5. decembra 1921. je ugotovilo zboljšanje v pogledu knjigovodstva; ali knjige so bile še vedno tako nepopolne, da tudi sedaj ni bilo mogoče ugotoviti pravega gospodarskega stanja. Zato je bilo mogoče edino na podlagi odborovih izjav si napraviti približno sliko o gospodarskem stanju.

Tedaj bi bilo moralo biti po odborovih zadržanih stanje sledeče: Aktivna L 562.000 in pasiva L 556.975/28, tako da bi bila zadruga aktivna.

Znova je bil dan rok zadrugi, da spravi svoje knjige popolnoma v red in odstrani druge nepravilnosti do 1. marca 1922. leta. Ali knjige so bile s pomočjo novega knjigovodje urejene šele proti koncu leta 1922 in Zveza je dala tekom leta in pol v tretji revidirati zadrugo v času od 1. do 20. decembra 1922., zato da se vendar enkrat ugotovi njeno pravo stanje. Pri tem pogledu se je ugotovilo, da je nekaj terjatev sumljivih in da bo težko izkupati za blago zneske, s katerimi se je v knjigah vodilo.

Zato je Zveza takoj usložiła odbor, da ali likvidira ali pa zviša zadrugne deleže tako, da bo pokrila izguba, ki se je predvidevala. Zadruga je v resnici na to sklicala za 4. februarja 1923. leta izredni občni zbor, ki mu je bilo predloženo zvišanje deležev, ali občni zbor je zvišanje odklonil.

Vsled tega je Zadruga zveza že 9. februarja zahtevala likvidacijo zadruge, dalje, da odpusti vse uradništvo, ki ni za likvidacijo neobhodno potrebno ter zniža na minimum stroške likvidacije. To je zadruga storila.

Nočemo omenjati akcij, ki jih je Zveza storila za sanacijo zadruge, ker bi morali seči v podrobnosti; niti nešteti sej, nasvetov in navodil za vzpostavitev normalnih razmer v zadrugi ne omenjamo, povedano bodi le naši javnosti, da ni v Julijski Krajini zadruge, za katero bi bila Zveza več storila in žrtvovala, kakor za Kmetijsko zadrugo, četudi je njeno vodstvo poznalo Zvezo le takrat, ko jo je potrebovalo.

Tako stoji stvar! O vsem tem bi se bil oni Trampuš lahko prepiral iz listin Kmetijske zadruge če bi jih tam ne dobil, bi mu bile pri Zvezi na razpolago še poprej, nego je stopil pred javnost s svojim pismom in izrekel krivično sodbo o nas. V Trstu, dne 14. maja 1924.

Zadruga Zveza v Trstu.

TRŽASKI BLAGOVNI TRG.

Les: Cene mehkega lesu so v zadnjem času vsled močnejšega povpraševanja in manjše ponudbe nekoliko poskočile. Cene jugoslovenskega mehkega lesa so: Monte L. II. in III. v debelosti 12, 18 in 24 milimetrov, franko na obmejni postaji okoli 200 lir, koroski les 230 lir. Les za tramove se je prodajal po 400 lir, franko na obmejni postaji.

V trgovini s trdim lesom se pa opazja nekaj zastoj. Povpraševanje po hrastovini in brestovini je bilo v zadnjem tednu majhno, medtem ko se je bukovina živahneje iskala. Cene so bile v glavnem iste, kakor v prejšnjem mesecu. Jugoslovenski dobavitelji trdega lesa so sicer cene nekoliko zvišali, toda italijanski kupci jih nečesto priznati. Trgovina z železniškimi pragoji je bila klavna. Ravno tako je nadalje nepopoln položaj po tvornicah vagonov. Naročil s strani države ni in tako je delo omejeno le na poprave. Izdelovalnice pohištva v severni Italiji pa so — kakor se zdi — nekoliko napredovale.

Sladkor: Nestalno razpoloženje, ki prevladuje v zadnjem času na vseh merodajnih trgih, povzroča dnevno občutno gibanje tečajev in zato trpi podjetnost na tem polju toliko v Trstu samem kolikor tudi po onih trgih, ki se zalagajo iz Trsta. Tudi angleški trg, ki je bil do pred kratkim dober, je vsled gori opisanih razmer skoraj popolnoma odpovedal. Gibanje na tržaskem trgu je bilo v zadnjih tednih tudi vsled tega klavno, ker se blago ni pošiljalo niti iz druge roke. Trg je bil torej potisnjen in skoraj mrtve. Cene, prosto vozine, v Trstu za 1000 kg, takejšnja dobava: ogrski sladkor v prahu in kristalih 26.10 šterlingov, čehoslovaški navadni kristalizirani sladkor 27 do 27.5 šterlingov; fini čehoslovaški sladkor v kristalih 28 do 28.5 šterlingov; Cubes 30.15

do 31 šterlingov; Comense 28 šterlingov. Cene novega blaga, dobave v oktobru—decembru imajo le imenovalno vrednost in so sledeče: ogrski sladkor v prahu in kristalih 21.15 do 22 šterlingov; čehoslovaški sladkor v kristalih 22.5 do 22.15 šterlingov, v kockah 23.10 do 23.15 šterlingov, Cubes 25 do 25.5 šterlingov. Svinjska masla in kipe: Vsled majhnega povpraševanja iz dežel tržaskega zaledja so cene na tržaskem trgu popustile in so bile sledeče: mast v tirih (tierce) po 29 dolarjev, v firkinih (Finkins) po 29.25, v zabojih po 29.40 dolarjev. Se slabša je bila kupčija s sojenim špehom in pričakuje se, da bodo cene še bolj popustile. Cene tega blaga v zabojih, cif Trst so bile: v kosih po 6 do 10 funtov 23.90, po 10 do 12 funtov 24.50, po 12 do 14 funtov 24.60, po 14 do 16 funtov 27.20, po 16 do 18 funtov 28.12, po 18 do 20 funtov 30.60 in po 20 do 25 funtov 31 dolarjev.

Zgoščeno (koncentrirano) mleko: Cene sladkega zgoščene mleka cif Trst v zabojih z 48 škatlami po 1 funt so bile 6 dolarjev za zaboj, nesladkorjeno mleko pa po 4.50 dolarjev zaboj.

Corned beef: Cena tega blaga v zabojih po 12 škatlami po 6 funtov, cif Trst, je bila okoli 6.75 dolarjev za en zaboj.

GROZDNA PLESNOBA (Oidium Tuckeri)

Že blizu 50 let je, kar se je pri nas pojavila grozdna plesnoba (Oidium Tuckeri), katere povzročitelj nekatere krajev velika škoda. Grozdna plesnoba povzroča majhne glive, ki se kakor tanke niti razširjajo po zelenih trdnih organih in se v nje zajedajo, posebno v jagode, iz katerih srkajo sok. Napadeni organi se ne morejo več razvijati in se posušijo. Grozd napaden od te bolezni izgleda izpočetka, kakor da bi bil potresen s pepelom. Gliva prepreže vso jagodo, srka iz nje sok, ker se ne more razvijati ostane drobna, počni in se posuši. Če je vreme gorko, se bolezen pokaže zgodaj, še pred cvetenjem.

Trte, rastoče v vlažnih krajih, so tej bolezni bolj podvržene, kakor one, ki rastejo v suhih tleh.

Proti tej bolezni je edino sredstvo Zvepljenje

s fino zmletim žveplom. Čim finejša je žveplo, tem boljši je uspeh. Najboljša je žveplena moka dvakrat rafinirana. Taka žveplena moka je boljša od žveplene cveta, kateri se ne prime dobro listov in ga vsak lahek veter odpihne. Žvepla se z naložbo za to napravljene mehovi, počasi in enakomerno. Žveplo naj se posuje na grozdje in listje. To delo je opravljati ob tistem vremenu in kadar ni vetra. V mokrih dneh in ko je po listju rosa se ne sme žveplati.

Prvo žvepljenje naj se izvrši pred cvetenjem, prav močno, drugo takoj po cvetju. Ako se pozneje pokaže še bolezen, je treba zopet žve-

plati. Le malo pred trgatvijo je opustiti žveplanje, da ne dobi vino duha po žveplu, ako ga gride mnogo v mošt.

Žveplo dvakrat rafinirano in ventilirano, mehove za žveplanje ter angleško modro galico v sodih ima v zalogi Tržaška kmetijska družba v Trstu ulica Rafineria št. 7. Istotam se dobijo umetna gnojila, superfosfat, kalijeva sol, vse vrste semenja, škropilnice original Vermorel, bisulin zdravilo za na spolovilih obolele živino itd.

Tržaška kmetijska družba v Trstu ulica Rafineria št. 7

Borzna poročila.

ogrške krone	0.02—	0.03
avstrijske krone	0.0315	0.0325
čehoslovaške krone	66.—	66.50
dinarji	27.70	27.90
leji	11.—	11.50
marke	22.35	22.50
dolarji	132.—	134.—
francoski franki	397.—	401.—
švicarski franki	98.—	99.25
angleški funti papirnati		

DAROVİ

Ob priliki poroke g. Mile Srebotnjak z g. Marmolja, nabrano med svati L 200.— Polovico za «Dijaško Matice», polovico za «Solsko društvo». Denar hrani upravništvo.

Za svetoivansko podružnico šolskega društva je daroval Milko L. 30.— Srčna hvala.

O Velikonočnih praznikih so darovali ajdovski volilci L 175 za «Solsko društvo» z geslom: Da Dr. Willanovo bi vstajenje bilo nam znak za novo prebujenje!

Na svatbi odvetniškega kandidata g. Milčeta Petrič z g. Rozo Keršmanc v Vipavi darovali veseli svatje L 60 kot «Petričev novič» in ga naklonili «Solskemu društvu».

Omizje pri «Gospodarskem Konsumnem društvu» v Bazovici daruje L 105 «Solskemu društvu» in sicer darujejo: Klub «iks» L 50.— A. L. A. L. A. Lit 25. Neimenovani L 30.60, skupaj 105.60.—

GIUSEPPE SPECHAR - TRST

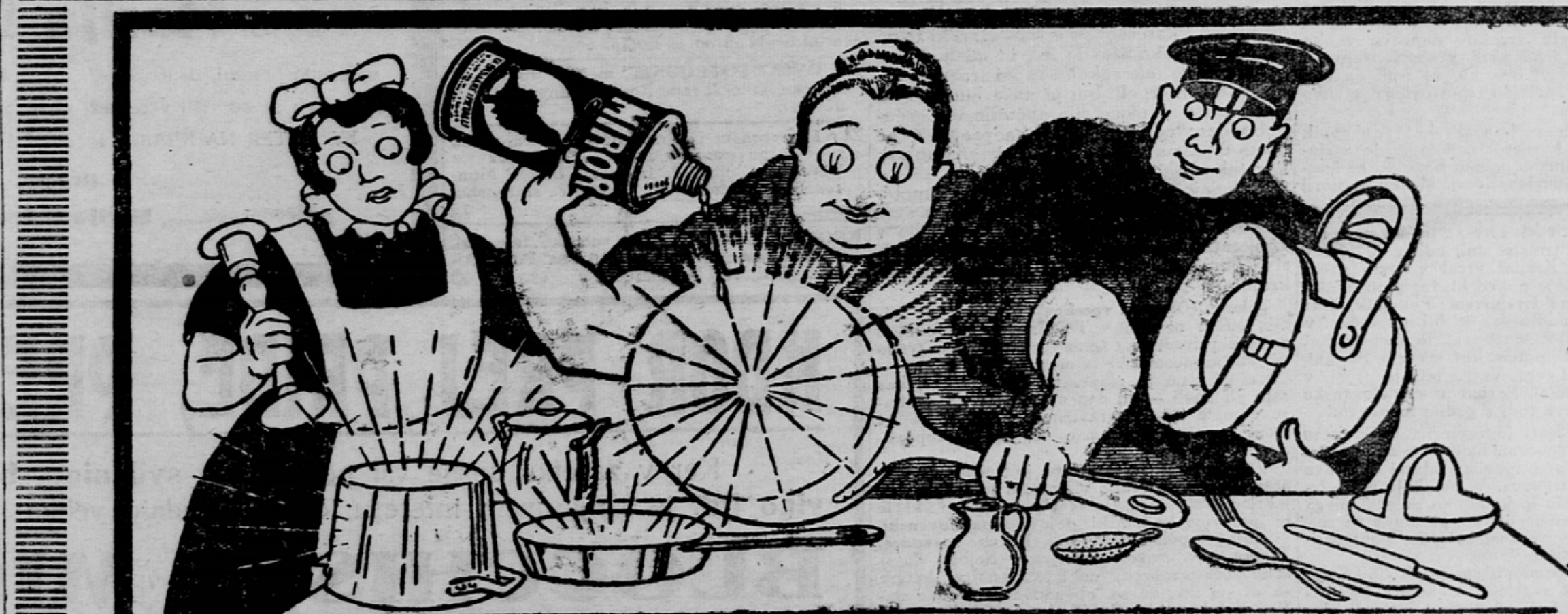
Via S. Caterina 7, vogal Via Mazzini

naznanja cenjenim odjemalcem, da je prejel

veliko izbero tu- in inozemskega blaga

za moške in ženske obleke po konkurenčnih cenah

Specijaliteta: ANGLEŠKO IN ČEŠKO BLAGO

MIRROR

Čisti in osvetli briljantno in trajno srebrnino, kuhinjske predmete, kljuge, medene plošče in vsaki kovinasti predmet, kakor tudi kamenino, porcelan, zrcala, kristal in steklo.

„MIRROR“ veseli in ponos kuharjev, hlapcev in šoferjev. „MIRROR“ prihranek časa, truda in dela.

„MIRROR“ zajamči čistost vsake hiše, urada, zavoda, garaže i. t. d.

JELEN MILLO SCHICHT

je

MILO previdne gospodinje

ŠIRITE „EDINOST“

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavica Lit. 15.000.000.— popolnoma vplačana.

Glavni sedež: Trst, Via S. Nicolò 9 (Lastina palača), Podružnici: ABBAZIA, ZARA.

Olažšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo in z vzhodnimi deželami

Daje subvencije na blago, efekte in vrednosti

Otvorja kreditivne za nakup blaga. — Inkasi efektov in računov. Informacija. — Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Jamstvena pisma in druge operacije po najugodnejših pogojih.

Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice in jih obrestuje po 4%, letno neto, a vloge na tekoči račun po 4 1/2%; vezane vloge proti odpovedi obrestuje najbolje po dogovoru.

Sprejema vloge v Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru.

Izvršuje nakazila v lirah in dinarjih za Jugoslavijo

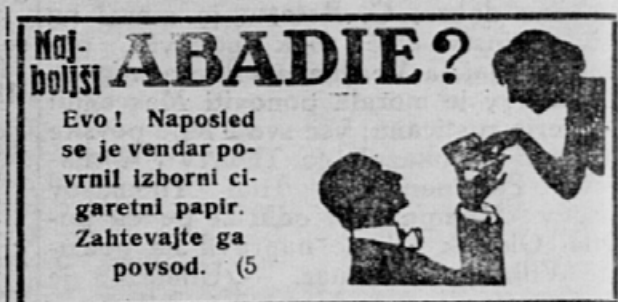
O priliki poroke g. Matija Boe z g. gno Mery Valič darujejo svatje L 55.60 «Solskemu društvu». Istemu društvu daruje gospa Pečavnik L 10.— in g. Tence Dominik L 3.70.

Vsem cenjenim darovalcem iskrena hvala!

NASI DIJAKI STRADAJO. — SPOMINJAJTE SE POVSOD IN VEDNO DIJASKE MATICE!

ABADIE?

Evo! Naposled se je vendar povrnil izborni cigaretni papir. Zahtevajte ga povsod. (5)

PETE PODPLATI

PALMA

iz pristnega kaučuka.

„PALMA“ Trst, Via Coroneo 9.

GIUSEPPE SPECHAR - TRST

Via S. Caterina 7, vogal Via Mazzini

naznanja cenjenim odjemalcem, da je prejel

veliko izbero tu- in inozemskega blaga

za moške in ženske obleke po konkurenčnih cenah

Specijaliteta: ANGLEŠKO IN ČEŠKO BLAGO